

Psalmus

47

Benedictus dñs de^r israel a seculo et vs
q̄ in seculū t̄ dicet omnis populus fiat fiat
Libndi. deus isrl̄. i. videntiū deū in ria q̄ fidē t̄ in patria
q̄ specie sicuti ē (a seculo). i. ab eterno (t̄ vslq; in seculū).
i. in eternū (t̄ dicet ois ppls). f. p̄destinat̄ (fiat fiat) q̄ ge-
minatiōne intellige laudis p̄fectionē t̄ eternitatē p̄ ponetur
bunā? p̄ nūero ismīeo: q̄ sp̄ laudabūt̄. S̄ p̄t̄ b̄ queri q̄
mō possim⁹ b̄ndicere deū cu dicat̄. **H**ebrē. vii. Sine villa
cōtradictione q̄ minus ē a meliori b̄ndicat̄: t̄ q̄s ē melior
deo: nullus. ergo nullus p̄t̄ deū b̄ndicere. **S**olutio ē bene
dictio laudis siue grāz actionis fm q̄ dī **J**ob. xix. **B**n̄
dīcīa a. no dīcīo pituri sup me veniebat. i. paupis. t̄ **A**poca. vii. **B**n̄
dīcīo t̄ claritas t̄ sapiētia et gratia actio t̄. t̄ hac b̄ndi-
ctione p̄t̄ b̄o t̄ deber deū b̄ndicere. **H**ē ē benedictio q̄ est
consecratio. **M**ūe. vi. **S**ic b̄ndicet̄ filiis isrl̄: sic sp̄ maior
minori b̄ndicat̄: vñ sic deo nō possumus b̄ndicere: hi tres
versus sunt. j. **P**aral. xvij. vbi sic dī. **C**onfitemini dño quo-
niā bonus qm̄ in se. mi. ei? t̄ dicite salua nos de saluarl̄
noſter: t̄ cōgrega nos t̄ crue nos de gētibus vt p̄siteamur
noſ sancto t̄ exultem⁹ in carminib⁹ t̄. b̄ndicet̄ deus isrl̄
ab eterno t̄ vslq; in eternū t̄ dicat ois ppls amē. t̄ ymnum
deo. **M**oralit̄. (Saluos fac nos) dicūt̄ p̄t̄cōs in p̄ſentī fa-
lute gracie. in futuro salutē glorie: t̄ dicte (fac nos saluos)
nō diuites vel sc̄ientes vel potentes t̄ duo dicat̄: t̄ duo mala
seculi: p̄ periculū mūdi dicit (salua) t̄ sc̄isma dicit (cōgre-
ga) ex cōgregatiōne sequit̄ salus t̄ ex dispōsione periculum
t̄ p̄dicitatio: ideo dñs venit t̄ passus ē vt dispōsos cōgrega-
ret sicut dī **J**ob. xj. moriturus erat, p̄ gente t̄ nō tñ p̄ gē-
te: s̄ vñ filios dei q̄ erant dispersi cōgregaret in vñ. econ-
trario autē satanas. i. dyabolus venit vt dispōgat vñ dicit
dñs **M**atb. xij. Qui nō ē meū cōtra me ē: t̄ q̄ nō congre-
gat meū dispōgit̄. **E**po. v. Dispōsi sunt filii isrl̄ a pharaone
q̄ egyptū ad colligendas paleas. **S**cit em̄ dyabolus calli-
dus aduersarius q̄ multitudine cōgregata: fortis ē t̄ inuin-
cibilis t̄ terribilis ē vt castroꝝ acies ordinata: vñ semp la-
borat ad separationē t̄ sc̄isma p̄ter hoc petū iusti (et cō-
grega nos de nationib⁹) marime p̄lat̄ t̄ doctores debent
p̄gregari (de nationib⁹). i. separari a vita seculari et tu-
multu q̄ dominē dissoluunt̄ t̄ separāt̄ a seipso: ideo b̄n̄ dī-
cit **A**ct. viij. Segregate nūbi paulū et barnabam in opus
ad qd̄ assumpti eos: nos dicit nō tñ corpora nra: q̄ mlt̄ sc̄
corpe p̄gregati t̄ corde diuisi: s̄ de bonis dī **A**ct. viij. Ml-
titudinis credentiū erat cor vñū t̄ aia vñā. **T**ere. xxij. da-
bo eis cor vñū t̄ animā vñā vt timeāt̄ me conveneris dieb⁹
t̄ b̄n̄ sit eis (cōgrega) ergo (nos) dñe (vt p̄ficeamur) p̄fes-
sione dupli p̄t̄cōz t̄ laudis (noſ sancto t̄. qd̄ ē iesus cui
dī fieri p̄fessio p̄t̄cōz: vt fiat in spe salutis obtinēt̄ t̄ con-
fessio laudis: q̄ illud nōmē debem⁹ laudare qd̄ p̄ nobis
suscepit **E**po. xxxix. Fecerūt̄ t̄ laminationā sacre venerationis
de auro purissimo scripserūt̄ in ipa ope gemmario sc̄m
dñi: hoc ē nōmē qd̄ ē sup omne nōmē **P**hyl. q. Nec ē aljō
nōmē sub celo datū hoībus in q̄ opteat nos saluos fieri:
sicut dī **A**ct. iiiij. Sūt aut̄ quidā ypoctite q̄ faciūt̄ p̄fessio-
nē p̄t̄cōz t̄ laudis ad hoc vt an̄ hoībus laudent̄ t̄ sancti
reputent̄: p̄ter hoc b̄n̄ addit̄ t̄ gloremur in lau. t̄. nō in
terra. **M**athei. v. Videat̄ opa vña bona t̄ glorificet̄ patrē
vestr̄ q̄ in ce. ē. p̄. Nō nobis dñe nō no. s̄ noi t̄. da gloria.
hoc ē qd̄ b̄ dicit (gloriemur in lau. t̄) dicētes tam opere t̄
corde q̄ ore (b̄ndicetus) sit (dñs) ergo metuēdus t̄ ci ser-
uiendū est (deus) ergo colendū (isrl̄). i. videntiū deū nō
cecorū. **M**athei. xxij. Nō est deus mortuor̄ sed viuorū
ergo nec cecor̄. qui tenebras colunt **J**ob. iiiij. **L**ux venit i
mundū t̄ dilexerūt̄ homines tenebras magis q̄ lucem (a
se. t̄ vsl. i. se.) **E**cce ponit̄ b̄ terminū a q̄ t̄ ēminū ad quē i q̄
tacet̄ nōs t̄ arguit̄ eos q̄ nolunt̄ moueri a seculo. S̄ ibi sem
per stare. t̄ tota vita xp̄iani nō est nisi quedā p̄fessio (a se
culo) neq̄ (ad seculū) beatum. hanc aut̄ laudem. s. cordis
oris. operis. non debent facere soli sacerdotes t̄ clericī. s̄
omnes xp̄iani. vnde addit̄ (t̄ dicet omnis populus fiat si
st̄) p̄. **L**audate dñm omnes gentes lau. t̄.

De quō dī
dictio laudis siue grāz actionis fm q̄ dī **J**ob. xix. **B**n̄
dīcīa a. no dīcīo pituri sup me veniebat. i. paupis. t̄ **A**poca. vii. **B**n̄
dīcīo t̄ claritas t̄ sapiētia et gratia actio t̄. t̄ hac b̄ndi-
ctione p̄t̄ b̄o t̄ deber deū b̄ndicere. **H**ē ē benedictio q̄ est
consecratio. **M**ūe. vi. **S**ic b̄ndicet̄ filiis isrl̄: sic sp̄ maior
minori b̄ndicat̄: vñ sic deo nō possumus b̄ndicere: hi tres
versus sunt. j. **P**aral. xvij. vbi sic dī. **C**onfitemini dño quo-
niā bonus qm̄ in se. mi. ei? t̄ dicite salua nos de saluarl̄
noſter: t̄ cōgrega nos t̄ crue nos de gētibus vt p̄siteamur
noſ sancto t̄ exultem⁹ in carminib⁹ t̄. b̄ndicet̄ deus isrl̄
ab eterno t̄ vslq; in eternū t̄ dicat ois ppls amē. t̄ ymnum
deo. **M**oralit̄. (Saluos fac nos) dicūt̄ p̄t̄cōs in p̄ſentī fa-
lute gracie. in futuro salutē glorie: t̄ dicte (fac nos saluos)
nō diuites vel sc̄ientes vel potentes t̄ duo dicat̄: t̄ duo mala
seculi: p̄ periculū mūdi dicit (salua) t̄ sc̄isma dicit (cōgre-
ga) ex cōgregatiōne sequit̄ salus t̄ ex dispōsione periculum
t̄ p̄dicitatio: ideo dñs venit t̄ passus ē vt dispōsos cōgrega-
ret sicut dī **J**ob. xj. moriturus erat, p̄ gente t̄ nō tñ p̄ gē-
te: s̄ vñ filios dei q̄ erant dispersi cōgregaret in vñ. econ-
trario autē satanas. i. dyabolus venit vt dispōgat vñ dicit
dñs **M**atb. xij. Qui nō ē meū cōtra me ē: t̄ q̄ nō congre-
gat meū dispōgit̄. **E**po. v. Dispōsi sunt filii isrl̄ a pharaone
q̄ egyptū ad colligendas paleas. **S**cit em̄ dyabolus calli-
dus aduersarius q̄ multitudine cōgregata: fortis ē t̄ inuin-
cibilis t̄ terribilis ē vt castroꝝ acies ordinata: vñ semp la-
borat ad separationē t̄ sc̄isma p̄ter hoc petū iusti (et cō-
grega nos de nationib⁹) marime p̄lat̄ t̄ doctores debent
p̄gregari (de nationib⁹). i. separari a vita seculari et tu-
multu q̄ dominē dissoluunt̄ t̄ separāt̄ a seipso: ideo b̄n̄ dī-
cit **A**ct. viij. Segregate nūbi paulū et barnabam in opus
ad qd̄ assumpti eos: nos dicit nō tñ corpora nra: q̄ mlt̄ sc̄
corpe p̄gregati t̄ corde diuisi: s̄ de bonis dī **A**ct. viij. Ml-
titudinis credentiū erat cor vñū t̄ aia vñā. **T**ere. xxij. da-
bo eis cor vñū t̄ animā vñā vt timeāt̄ me conveneris dieb⁹
t̄ b̄n̄ sit eis (cōgrega) ergo (nos) dñe (vt p̄ficeamur) p̄fes-
sione dupli p̄t̄cōz t̄ laudis (noſ sancto t̄. qd̄ ē iesus cui
dī fieri p̄fessio p̄t̄cōz: vt fiat in spe salutis obtinēt̄ t̄ con-
fessio laudis: q̄ illud nōmē debem⁹ laudare qd̄ p̄ nobis
suscepit **E**po. xxxix. Fecerūt̄ t̄ laminationā sacre venerationis
de auro purissimo scripserūt̄ in ipa ope gemmario sc̄m
dñi: hoc ē nōmē qd̄ ē sup omne nōmē **P**hyl. q. Nec ē aljō
nōmē sub celo datū hoībus in q̄ opteat nos saluos fieri:
sicut dī **A**ct. iiiij. Sūt aut̄ quidā ypoctite q̄ faciūt̄ p̄fessio-
nē p̄t̄cōz t̄ laudis ad hoc vt an̄ hoībus laudent̄ t̄ sancti
reputent̄: p̄ter hoc b̄n̄ addit̄ t̄ gloremur in lau. t̄. nō in
terra. **M**athei. v. Videat̄ opa vña bona t̄ glorificet̄ patrē
vestr̄ q̄ in ce. ē. p̄. Nō nobis dñe nō no. s̄ noi t̄. da gloria.
hoc ē qd̄ b̄ dicit (gloriemur in lau. t̄) dicētes tam opere t̄
corde q̄ ore (b̄ndicetus) sit (dñs) ergo metuēdus t̄ ci ser-
viendū est (deus) ergo colendū (isrl̄). i. videntiū deū nō
cecorū. **M**athei. xxij. Nō est deus mortuor̄ sed viuorū
ergo nec cecor̄. qui tenebras colunt **J**ob. iiiij. **L**ux venit i
mundū t̄ dilexerūt̄ homines tenebras magis q̄ lucem (a
se. t̄ vsl. i. se.) **E**cce ponit̄ b̄ terminū a q̄ t̄ ēminū ad quē i q̄

On nomē ie-
sus debem⁹
laudare t̄ ve-
nerari.
sicut dī
dictio laudis siue grāz actionis fm q̄ dī **J**ob. xix. **B**n̄
dīcīa a. no dīcīo pituri sup me veniebat. i. paupis. t̄ **A**poca. vii. **B**n̄
dīcīo t̄ claritas t̄ sapiētia et gratia actio t̄. t̄ hac b̄ndi-
ctione p̄t̄ b̄o t̄ deber deū b̄ndicere. **H**ē ē benedictio q̄ est
consecratio. **M**ūe. vi. **S**ic b̄ndicet̄ filiis isrl̄: sic sp̄ maior
minori b̄ndicat̄: vñ sic deo nō possumus b̄ndicere: hi tres
versus sunt. j. **P**aral. xvij. vbi sic dī. **C**onfitemini dño quo-
niā bonus qm̄ in se. mi. ei? t̄ dicite salua nos de saluarl̄
noſter: t̄ cōgrega nos t̄ crue nos de gētibus vt p̄siteamur
noſ sancto t̄ exultem⁹ in carminib⁹ t̄. b̄ndicet̄ deus isrl̄
ab eterno t̄ vslq; in eternū t̄ dicat ois ppls amē. t̄ ymnum
deo. **M**oralit̄. (Saluos fac nos) dicūt̄ p̄t̄cōs in p̄ſentī fa-
lute gracie. in futuro salutē glorie: t̄ dicte (fac nos saluos)
nō diuites vel sc̄ientes vel potentes t̄ duo dicat̄: t̄ duo mala
seculi: p̄ periculū mūdi dicit (salua) t̄ sc̄isma dicit (cōgre-
ga) ex cōgregatiōne sequit̄ salus t̄ ex dispōsione periculum
t̄ p̄dicitatio: ideo dñs venit t̄ passus ē vt dispōsos cōgrega-
ret sicut dī **J**ob. xj. moriturus erat, p̄ gente t̄ nō tñ p̄ gē-
te: s̄ vñ filios dei q̄ erant dispersi cōgregaret in vñ. econ-
trario autē satanas. i. dyabolus venit vt dispōgat vñ dicit
dñs **M**atb. xij. Qui nō ē meū cōtra me ē: t̄ q̄ nō congre-
gat meū dispōgit̄. **E**po. v. Dispōsi sunt filii isrl̄ a pharaone
q̄ egyptū ad colligendas paleas. **S**cit em̄ dyabolus calli-
dus aduersarius q̄ multitudine cōgregata: fortis ē t̄ inuin-
cibilis t̄ terribilis ē vt castroꝝ acies ordinata: vñ semp la-
borat ad separationē t̄ sc̄isma p̄ter hoc petū iusti (et cō-
grega nos de nationib⁹) marime p̄lat̄ t̄ doctores debent
p̄gregari (de nationib⁹). i. separari a vita seculari et tu-
multu q̄ dominē dissoluunt̄ t̄ separāt̄ a seipso: ideo b̄n̄ dī-
cit **A**ct. viij. Segregate nūbi paulū et barnabam in opus
ad qd̄ assumpti eos: nos dicit nō tñ corpora nra: q̄ mlt̄ sc̄
corpe p̄gregati t̄ corde diuisi: s̄ de bonis dī **A**ct. viij. Ml-
titudinis credentiū erat cor vñū t̄ aia vñā. **T**ere. xxij. da-
bo eis cor vñū t̄ animā vñā vt timeāt̄ me conveneris dieb⁹
t̄ b̄n̄ sit eis (cōgrega) ergo (nos) dñe (vt p̄ficeamur) p̄fes-
sione dupli p̄t̄cōz t̄ laudis (noſ sancto t̄. qd̄ ē iesus cui
dī fieri p̄fessio p̄t̄cōz: vt fiat in spe salutis obtinēt̄ t̄ con-
fessio laudis: q̄ illud nōmē debem⁹ laudare qd̄ p̄ nobis
suscepit **E**po. xxxix. Fecerūt̄ t̄ laminationā sacre venerationis
de auro purissimo scripserūt̄ in ipa ope gemmario sc̄m
dñi: hoc ē nōmē qd̄ ē sup omne nōmē **P**hyl. q. Nec ē aljō
nōmē sub celo datū hoībus in q̄ opteat nos saluos fieri:
sicut dī **A**ct. iiiij. Sūt aut̄ quidā ypoctite q̄ faciūt̄ p̄fessio-
nē p̄t̄cōz t̄ laudis ad hoc vt an̄ hoībus laudent̄ t̄ sancti
reputent̄: p̄ter hoc b̄n̄ addit̄ t̄ gloremur in lau. t̄. nō in
terra. **M**athei. v. Videat̄ opa vña bona t̄ glorificet̄ patrē
vestr̄ q̄ in ce. ē. p̄. Nō nobis dñe nō no. s̄ noi t̄. da gloria.
hoc ē qd̄ b̄ dicit (gloriemur in lau. t̄) dicētes tam opere t̄
corde q̄ ore (b̄ndicetus) sit (dñs) ergo metuēdus t̄ ci ser-
viendū est (deus) ergo colendū (isrl̄). i. videntiū deū nō
cecorū. **M**athei. xxij. Nō est deus mortuor̄ sed viuorū
ergo nec cecor̄. qui tenebras colunt **J**ob. iiiij. **L**ux venit i
mundū t̄ dilexerūt̄ homines tenebras magis q̄ lucem (a
se. t̄ vsl. i. se.) **E**cce ponit̄ b̄ terminū a q̄ t̄ ēminū ad quē i q̄

Consitemini domino quoniam bo- p. cvi.

Quoniam in seculū misericordia eius

Titulus allā alla buic p̄. cū duob⁹ p̄cedentib⁹ cō-

muniſ et materia. ſicut ſumiliſ eſtit titulus. in uitam eū

in hoc p̄. Ad vtrāq; confeſſionem t̄. ppter hoc competen-

ter duplicatur alleluia. vel. ppter dupli cō parietem ecclie

ſe confeſſit. de gentibus t̄ iudeis. ſicut apolloſ dixit

Rom. viij. Et Gall. iiiij. Abba pater licet idē ſignificet ab

ba qd̄ pater. abba dixit p̄ conuerſione iudeor̄. pater pro

conuerſione gentium. Hoc aut̄ b̄c p̄. quid ſum⁹ nos

per nos. ſ. infirmi t̄ mali. quid p̄ dei misericordias. ſ. boni

t̄ filij dei. t̄ per bec ſuperbia conuertitur. vt gratia glorifi-

cetur que de quatuor tentationib⁹ liberat quas in b̄ p̄.

ponit. intentio ē monere ad vtrāq; confeſſionē. Modus

leptem ſunt q̄tiones. Primo monet redemptos confeſſi-

ri qd̄ eſtit intentio ſua. Secundo ponit primam tentatio-

ne t̄ liberationem ab ea. que tentatio eſtit error quo aliquis

niſt expectat post banc vitam. bec tentatio ibi ostenditur

(errauerunt). Tercio ponit ſecondā tentationem que eſtit

difficultas vñcendarum cupiditatē in via t̄ liberationē

ab ea ibi (ſedentes). Quarto ponit terciā tentationē que eſtit

tediuſ benefaciendi t̄ liberationē ab ea ibi (oēm escā).

Quinto ponit quartā tentationē que eſtit tempeſtas ſeculi

quotiens ecclie turbans rectorē q̄ a tribus p̄cedentib⁹

liberatus fortasse dignus ē vt in gubernaculo nauis con-

ſtituat̄ banc in q̄ ostendit t̄ liberationē ab ea ibi (q̄ desce-
dunt). Et ſc̄ientiū q̄ poſt enarrationē vñſciuſq; tenta-

tionis ſupponit clamor. liberatio. miserationis confeſſio

clamor ibi (t̄ clamauerūt̄) liberatio ibi (de necessitatib⁹)

confessio ibi (cōfiteantur). Sexto comendat ecclie ſec-
undo in nobis gratia dei t̄ ipm̄ deuſ ſuperbiſ refiſere: et

bumiliib⁹ gratia dare t̄ oſtendit qualiter ecclia p̄ficit ibi

(poſuit ſumina). Septimo de hereticis adiungit. q. ſ. ipsis

destructis: erecta eſt ecclie ibi (t̄ pauci) hunc p̄. ita di-
uidit aug⁹. vnde cassiodorus ſe auctoritate babere dicit

etiam ceteros diuidit̄ t̄q̄ ſuſ ipē cassiodorus hunc ipm̄

p̄. aliter diuidat̄. Primo ergo monens ad confeſſionē di-
cit (confeſſionē domino) vtrāq; confeſſione. Sed primo

allegorice legamus de confeſſione laudis. Secundo mo-

ralit̄ de confeſſione peccator̄ (confeſſionē domino) chri-
ſto id eſtit laudate ipm̄ ſimul corde ore t̄ opere. **L**euiti. viij.

Offerebāt panes ſimul cum confeſſione. **R**omanū. x. **C**or

de creditur ad iuſtiā. ore autem confeſſio ſi ad ſa. vi. (co-

ſitemini). ſ. ſimul fatemini nouū t̄ vetus teſta. (dño) id ē

ad honorē xp̄i. q̄ vtrāq; eſtit conditor t̄ hoc eſtit contra iu-
deos t̄ manicheos. quia p̄mi nouū t̄ alijs vetus reprobat

teſtamentum (vel confeſſionē). i. ſimul t̄ cōcorditer vtrāq;

ſ. iudei t̄ gentiles fidem confeſſionē domino dico (quoniam ē bo-
nus) in ſe. q. d. non ſolum quia beneficus ut mercennarij

p̄. Confitebitur tibi cum beneficeris ei ſed primo t̄ pri-
cipaliter fatemini (qu

Centesimus sextus

CCLXII

et tu et non dicit de me habebus? quod adhuc habes manus flagellantem
dyabolos? sed non trahenter Apocalypsi. Agnitus eum mille annos.
et ne indecisus quis liberatus fuit a pharaone hoc sibi soli attri-
buat bene subiungit (de regionibus) congregauit eos. scilicet de qua
tuor climatis mundi videlicet subtropicis.

Solis ortu et occasu ab aquilone et mari
solis ortu et occa.) scz ab oriente et occidente (Ab aquilone et mari) .i. ab austro et ponit mare pro austro qz austri
flat versus occananum qd antbonomatis de mare eo qz ma-
ius sit ceter. **A**cet. x. nō est psonaz acceptor deus sū omni-
ni genite qz tunc deū et opat iusticia acceptus ē illi **M**orali-
confessione sacramentali.
Secundum dñm psonaz acceptor deus sū omni-
ni genite qz tunc deū et opat iusticia acceptus ē illi **M**orali-
confessione sacramentali.
Confiteor deo peccata vestra et nō tuncatus confiteri
(quoniā ipse ē bonus). i. benignus nō sevis ecotriario em ē
in curia dei et in curia seculi. in curia ei seculi si qz pfittetur
peccatum suū pdeniat. in curia autē dei qz pfittetur peccatum
absolutum hoc pcedit de bonitate dei p. dixi confitebor ad
uer. me iniusti. m. do. et tu remi. ipie. pec. mei. sicut modo
ē bonus et benignus pfittentib;. ita in futuro erit durus et
austerus in peccato psoneratibus. vñ pfittentū ei dū ad
huc misericors et bonus ē. vñ subdit (qm in se. misia eius)
ē seculū dicit. nō post seculū qz qdū durat seculi miseria
durat dei misericordia. **C**ū autē bō sublatuſ ē p morē de secu-
lo. iā nō ē inuenire misericordiam qd significat. **E**xo. xvij. **C**uz
incaluitset sol nō inueniebat manna. **L**u. xvij. **C**lement di-
es in qbus desiderabitis videre vñ diem dñi. s sunt qui-
dam qz postqz confessi sunt semel. molit amplius confiteri.
cū tamē osmē bō etiā post pacem penitentia se peccato-
rem debat conficeri. unde subdit (dicat nunc). s. pcta sua i
confessione (qz) autē p penitentia (redempti sunt a dño). q-
d. quantacunqz satisfactionē p peccatis suis egerint. ad-
huc tamē pta confiteant sū. illud dñi p̄filii. **L**u. xvij. **C**uz
oia bona feceritis dicatis servi inutiles sumus. et licet ipsi
ptōres faciat penitentia et soluat redēptionē tamē (a
dño) factam et dñ. qz dicit **Joh.** xv. **S**ine me nihil potest
facere. **Esa.** xxvj. **D**omina oga nostra opatus es in nob̄ dñe
vñ et adiutor apti subiugit. quos redemit (de manu inimi-
ci). dyaboli in cuius manu sunt oēs ptōres sicut iustorum
anume in manu dei sunt. **Gap.** iii. **E**t bene p penitentiam
quā deus opatur in nob̄ dicitur nos redimere. id ē iter-
emere. p̄ius enim nos cimit agendo penitentiam in nob̄
ipsis. unde monet aplius. **L**oz. vi. **E**mpti estis p̄cio ma-
gno. scz xp̄i sanguine. glorificate ergo et portate deū in cor-
poze vestro quasi dicat iustum est ex quo de christi san-
guine facta fuit p̄ma emptio de nostra pena et labore fi-
at redēptioni. dyabolus autem quos habet in manu sua
dispergit et dividit sicut tactum est in p̄cedenti lectione. et
hoc qz scismata p diversas heres. p diversa peccata. de q-
bus oportet ut dominus redēpturus eos congreget ip̄os
vnde addit (de regionibus cōgregauit eos) id ē de diuer-
sis viciis in que dyabolus disperferat eos. quosdam enī
dispergit in regionem egypti per infidelitatem quosdam in
chaldeam p ferocitatem. caldea em interpretatur feror. qz
dam apud moabitas per luxuriam et incestum. moab em
interpretatur ex patre quia filia loth concepit eum de pa-
tre ybi commisit incestum quosdam apud amonitas per
iram quia amon interpretatur populus turbidus quosdam
apud syriam. p supbia. syria em interpretatur sublunis et sic
pot dici de multis alijs regionibus s̄ de hijs p̄gregat eos
nominius ad unitatem fidis ad unitatem charitatis et

Chaldeam p ferocitatem.caldea eñ interpretatur feror. qđ.
dam apud moabitas per luxuriam t incestum.moab eñ
interpretatur ex patre quia filia loeb concepit eum de pa-
tre vbi commisit incestum quosdam apud amonitas per
iram quia amon interpretatur populus turbidus quosdaz
apud syriam.p supbi az.syria eñ interpretat sublimis t sic
pot dici de multis alijs regionibus s de hijs pgregat eos
dominus ad unitatem fidei ad identitatem charitatis et
hoc facit p penitentiam que est auxilium eius. **Elaie. xi.** **L**e
uabit domin⁹ signum in nationibus t congregabit profu-
gos ist⁹ t displos iuda colliget a quatuor plagis terre de
quibus plagis b subiungit. p plba (a solis ortu t occa.ab aq-
lone t mari) p solis ortum intelligi potest psumptio que
qñq etiā de bono oritur.p occasum despatio.p aquilonē
adversitas.p austri.pspertitas.s p austro rece ponit ma-
re qz pspertitas. bui⁹ mudi multi amaritudinib⁹ resperfa-
est. **T**ē p ortum intelligi potest ingressus hominis in mu-
dum p occasum mors.p aquilonē infernus.p austri p
radyfus a quibus.i.p quoz considerationē pgregant ho-
mines ad deū. **T**ē p quatuor plagas quatuor etates itel-

ligunt ortus ē adolescentia occasus senium siue mors aq.
lo senectus. auster eras dissoluta. de qualibet cōgregat do
minus. De pīma Treno. iij. Bonū est viro cū portauerit
iugum ab adolescentia sua. De secunda Luce. xij. Et si in
tercia vigilia venerit. De apulione. Esa. xlviij. Elegi te de
camino paupertatis. De vlt. supra confitebit tibi cuius bene
ci. De quatuor simul. Canti. vij. xc.

Errauerunt in solitudine in aquoso viam
ciuitatis habitaculi non inuenierunt.

Secunda pars verbis ponit prima tētatio. s. error: q̄ allegorice fuit in iudeis. et etiam in gentibus ante conuersionem.

Dicit ergo errauerūtq; solitudinē). i. solitarij deserto; deo
(in aquoso). i. in corde vel statu qui est sine aqua gratie &
doctrine & de hoc errore **Eli.** xiiij. Quare errare nos feci
stī de vijs tuis indurasti cor nostrū ne timereū te (viam
ciuitatis habitaculi). i. ecclesie militantis in qua habitan-
dum est (nō inuenenter) ciuitas habitaculi dicit militas
ecclesia qz est trāitoria & trāiens t nō habet nisi habita-
culū quia ē in via. ciuitas vero habitationis ē ecclesia tri-
umphans. **Elo.** tamē dicit ciuitatē habitaculi ēē triūphā.
tem ecclesia. s. supernā iſlēm via que ducit ad eam ē xp̄us
q; dicit **Job.** xiiij. Ego sum via. bac viam (nō inuenenter)
ipi errates & p̄ter bec.

CEsurientes et sitientes: anima eorum in
ipsis deficit.

Eflu. t. sitie. inopia. s. sine cibo verbi dei t. potu gratie. et
ideo (anima eoz) q̄ nō excessit se s. mansit (in ipis) se sibi
sufficere putant (defecit) indei em̄ in suis legalibus con-
fidebant t. gentes in suo libero arbitrio. unde dixit qui-
dam. **D**et vitam det opes animū mibi ipē parabo. t pro-
pter hoc ad viam veritatis xpm̄ nō accedebant per fidez
t tandem cognoscētes defectū suū ad dñm̄ q̄ potēs erat sup-
piere clamauerūt. unde subdit.

Et clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eripuit eos.

La. cū tri.) in hijs que dicta sunt (et de necessitatib^z eo-
ru) i. ineuitabilibus malis (cripuit eos) quasi eīm quādā
necessitate peccabāt gētes, pīm et assueti ad ydolatriā et iū-
dei qz tenebātur implere legē de qua tñ dicit petrus **Act.**
v. H ē onus qd neqz nos neqz p̄s nr̄i portare potuim^z
et de hijs necessitatibus erceptos.

Et eduxit eos in viam rectam: utirent in ciuitatem habitationis.

Edu. in viā rectā q̄ ē xp̄s hoc ē s̄ illud q̄d supradictū ē: (errauerūt) tē. (vt irent) bñ operādo (in ciuitatē habitationis). i. in celū. hoc ē s̄ illud supra viā ciuitatē habitaculi nō iuenerūt. celū aut̄ dī ciuitas habitationis q̄ ē ibi cuium vītēas. idē cīm voluit & idem noluit & in deo oēs pueniunt. ibi etiā ē habitatio q̄ nō poterit dissoluī: s̄ habitaculū vīc pñtis dissoluēt. **iij.** **Lor. v.** *Dicebat ille cuius* cōuersatio erat in celis. scim? qm̄ si terrestris dom? nostra bui? habitationis dissoluat q̄d edificationē ex deo habemus domū nō manufactā eternā i celis & hoc fecit dñs eis non eoz meritis sed pura misericordia.

Confiteantur domino misericordie eius
et mirabilia eius filii hominum.

Loſi. do. mi. ei⁹). i. boice. ppter miscedias eius (et mirabilia ei⁹) exhibita (ſilijs boim). i. ſilij boim laudet eū. ppter mirabilia ſibi ab eo exhibita miscedia dñi fuit in hoc q̄ ita liberavit eos qz. f. p̄ eis dedit ſiliū ſuū ad morē. vñ canit ecclesia in pſona defunctorū creatorū oīm rerū de⁹ qui me de limo terre formasti et mirabiliter p̄prio ſanguine rede- misti. **E**t notandū q̄ iſte ē octauus versus. buiis p̄. in q̄ ſicut in p̄mo agit de confessione laudat et redit viii. ad ca- put. ſicut **M**ath. v. viii. **B**eatitudo. **I**te. xv. versus ſilr et conſiteant tc. et hoc. ppter. xv. gradus qb̄ ascēdit ad celū. **I**te. xxi. ppter dona ſpūſſanci de quibus **M**atthei. viiij.

Psalmus

Confiteant̄ ḡ dōnō misericōdī ei⁹ ppter p̄dicta ⁊.

CQuia satiauit animam in anem et animaz esurientem satiauit bonis.

CQuia sa. a. in anem). i. vacua ⁊ sine deo q̄ solus replet animā. qz vt dicit Aug⁹. animā dei capacē m̄bil min⁹ deo implere potest (⁊ animā esurientē satiauit bonis) līc̄ em̄ eēt anima vacua t̄ erat esurēt. i. naturalē appetens bo nū ⁊ scientiā. esuriens etiā fuit q̄n a deo visitata sanitates desiderabat. ⁊ hoc ē illud q̄ supra dictū est esurientes.

Moraliter (errauerūt in solitudine) est solitudo mala. s. mūndus ⁊ solitudo bona sc̄ religio ⁊ in p̄ma sp̄ errat. i. se cūda q̄nq̄. mūndani ci boies errat sponte nec doceri volūt sicut dī Job. iii. Lux venit in mūndū ⁊ dilexerūt boies magis tenebras q̄ lucē. Lai. xxx. q̄ dicte videntib⁹ nolite vivere ⁊ aspicientib⁹ nolite aspicere vobis ea q̄ recta sit lo quimini nobis placētia videte nobis errores. religiosi vo q̄nq̄ errat p̄ ignorantia ⁊ hoc ē qd̄ b̄ dī (in inaquoso) . i. loco vbi delunt aque doctrinē. ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Lai. v. ppter ea pp̄lis me⁹ ductus ē captiu⁹: qz nō habuit sciam. Et nota q̄ plures sunt cause quare errat in via. Prima ē ignoratiā vt dictū ē. Secunda ē qz via nō ē certa. Tren⁹. i. Quis syō lugent eo q̄ nō sit q̄ veniat ad solemnitate. Tercia ē qz duces ceci sunt. Luce. vi. Si cec⁹ ceci ducat ambo in fouē cadit. Quartā qz multi nolūt duci: s. volūt ec̄ ductores cū tñ nesciant. Eccles. x. Labor stultoz affliget eos q̄ nesciūt in vrbe pgere. Quinta quia sunt multe semite iuxta viā: sic iuxta via religionis. i. iuxta euangelūt ⁊ regulā p̄ncipalē. mūltē sunt traditiones q̄ tenent ⁊ via declinat. s. euāgelūt v̄l regulā. Job. xxx. semit⁹ suis dissipauerūt itinera mea. s. suis traditionib⁹ mādata euāgelica. hec ē via de qua subiūgit (viā ciuitatis ba. non inuenierūt). i. viā mandator⁹ q̄ dicit ad ciuitatē ⁊ habitaculū regni celestis nō potuerūt inuenire: qz suis traditionib⁹ bus ea occultauerūt ⁊ postposuerūt. Mathe. xv. Irrituz fecisti mandatū dei. ppter traditōes vestras nec mirū ē: (si nō inueni.) qz ignorātes sunt ⁊ inter traditōes ⁊ mādata discernere nesciūt nec ab alijs docetur: vnde addit (esuriētes). i. habētes defectū solidi cibi (⁊ sitiētes). i. habētes defectū latīcis simplicis doctrine de qua fame et siti Amos. viii. Mittam famē in terra nō famē panis neq; si tim aque: s. audiendiverbū dei. verbū cūm dei cibus est aie dicente dōnō. Mathe. iii. ⁊ Deutro. viii. Nō in solo pane viuit bō: s. in omni verbo qd̄ pcc. de ore dei: ⁊ si iste panis nō sumat deficit aia. vñ sequit̄ (aia cor⁹ ex ip̄is defecit) qz sc̄ nō fuit sustētata cibo v̄bi dei. ps. Percussus sum ut fe. nū ⁊ aruit t̄c. (⁊ clama. ad dñm cū tri.) hoc ē vñū ⁊ sum. mū remedium vt cū bō in se deficit ⁊ p̄ter hec tribulaſ. ad deū recurrit ⁊ auxiliū eius petat. ii. Paral. xx. cū ignoremus qd̄ agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui ut ad te nostros oculos dirigam⁹. s. nunq̄ frustra clamauerunt. nō quia sequit̄ (⁊ de necessitatib⁹ cor⁹ eri. cos) ps. Ad dñz cū tri. da. ⁊ exau. me. de necessitatib⁹ aut eripit. vel dando patientiā in tribulationē vel dando remediu⁹ vel tollendo hominē de medio. s. p̄ moret ⁊ hoc vltimo mō verius eripit bō de necessitatib⁹ qz dñ viuit bō sp̄ expositus ē necessitatib⁹. vii. de qbus Job. v. in ser. tribulationib⁹ liberabit te. ⁊ in. vii. nō taget te malū. bee sunt famēs. sitis. frigus. ⁊ calor. labor. ⁊ dolor. ⁊ mors. In hac. vii. i. post bāc nō tan git malū iustos. qz sicut dī Sap. iii. Justus si morte p̄cupatus fuerit i refrigerio erit: ⁊ ita hec vltima tribulatio finis ē p̄cedentiū q̄ ad ip̄am tendit sicut ad finē ⁊ notabilē ē qd̄ dicit (eripuit) quasi subito rapuit. i. q̄ coforari pos sunt q̄ tribulationē sustinēt. qz sicut dī Ecclesiasti. xj. facile ē in oculis dñi subito honestare pauperē. Itē (eripuit) quasi cū violētia in quo arguunt̄ boies q̄ suas tribulatiōnes finiri nolūt p̄ moret. sed sp̄ ſtimulū mortis calcitrātes. līc̄ sciāt q̄ nō possint eā penitus auferre. tñ quantū possunt laborant differre. vñ oꝝ q̄ dñs faciat eis violētiā vñ Sap. iii. raptus ē ne malicia mutaret cor eius (⁊ eduxit eos). i. extra corpus durit p̄ moret in viam receam (veiret eos) ⁊ sine obſtaculo ⁊ diſpendio (in ciuitatē habitatiōis). id ē in celū. ciuitas em̄ habitatiōis est celū. ciuitas peregrin

nationis ē mundus. de bijs duabus Hebre. xij. Non habemus hic manentē ciuitatē ſi futurā inq̄rum⁹ ciuitas deſolatiōis vel carceris ē infernus: vel alr̄ poſſum⁹ dicere et exponere de tribulationib⁹ tentatiōnū ⁊ necessitatib⁹ pecādi (cla. ad dūm) in oſone (cū tribularent̄) a tentatiōne Mathei. xxi. Vigilate ⁊ orate vt nō intretis in tentatiōne i. vños no ſuper tentatiōnū (⁊ de neceſ. eo. cri. eos) i. mūdo mūltē ſunt necessitates peccādi. i. occatiōnes. q. inceſtabiles. vna ē mala ſocietas. ps. Cū ſancto ſanct⁹ cr̄iſt̄ cū puer. quer. Alia ē mala pſuetudo. Prouer. xxi. Prouer. biū ē adoleſcens iuxta viā etiā cū ſeniori nō recedet ab ea. Multe etiā ſunt alie necessitates peccādi de qbus do min⁹ eripit. q. cū violētia immitēdo iſfirmatiōnēs ⁊ tribulatiōnes (⁊ educti eos) de egypto. i. de mundo (in viā rectā) de qua Ero. v. Ibiimus viam triū dierū in solitudine. hec est religio in qua ē via triū dierū. s. triplex votū: vnde addit (vt irent in ciuitatem habitationis). i. in religionez vbi ē ciuitum vnitatis. exteriū in habitu ⁊ interiū in affectu ſicut dī Act. iii. erat illi cor⁹ vnum ⁊ anima vna. Itē ē ciuitas habitationis: qz ibi oportet iugiter ⁊ ppetuo habita re cum qui ſenior intravit: vnde de bac vnitate ⁊ habitati one ſimil dicit beatus Aug⁹. in regula ſua. hec ſunt que vt obſeruatiō ſcipiūm in monaſterio conſtituti. Primo ppter quod in vnum elis congregati ut vnaunes habi tatis in domo ⁊ ſit vobis anima vna ⁊ cor⁹ vnum in dñō: ⁊ et hoc (confiteātur domino mifericordie eius). q. d. do minus tales p̄ ſuam mifericordiam educit in ſeculo in ciuitatem habitationis: t̄ de hoc non debent eſſe ingrati: ſi deum laudare. ſicut filii iſrael educti de egypto p̄ mare ru brum. laudauerunt deum ⁊ cecinerunt cantici. Cantem⁹ domino t̄c. Ero. vi. Nec ſoluz mifericorditer educit de mundo ſi ⁊ mirabiliter deducit eos in clauiſtro ⁊ cōſeruat a peccato: vnde t̄ addit (t̄ mirabilia eius). s. miracula ex bibita (filii hominū) p̄ angelicam vitam ducūt homines fragiles Jeronym⁹ in carne p̄ter carnez viuere nō huma na ſi angelica vita eſt. Ero. viii. Faciam mirabile terram Jefſen in qua populis meus ē: vt non ſint ibi muſce. Jef ſen interprētatur deſiderium. terra ergo Jefſen ē eſt religio in qua ſunt viri deſideriorū nibil in hoc mundo querētes: ſi deſiderium habētes diſſolui. ⁊ eſſe cum xp̄o ſicut dicit apolloſ. Pbyl. i. Hanc terram facit dominus mirabilem. ita q̄ non ſunt ibi muſce. i. immundicie peccatorū mordentes ⁊ pungentes conſciētia ſicut in terra egypti. id ē in mundanis Gregorius. Israel ſabbatum accepit in munere egyptus p̄cutit muſcarum multitudine nec ſolum facit eos immunes a peccatis ſed ſericit eos et ſati at cōſolationib⁹ interiū. vnde ſubditur (quia ſatiauit animā in anem) id ē vacuam a mādialibus curis ⁊ volūptatibus ⁊ ab omni ſuperbia exemplo illi⁹ qui ſemetiūm exinanuit (⁊ animā esurientem) non fastidientem (ſatiauit bonis) ſpūalibus. fastidientem em̄ nō reficit quia nec ip̄a recipit: quia Prouer. xvij. Unūa ſaturata calcabit fauum. anima esuriens etiā amarū p̄ dulci ſumet. i. penitentiā p̄voluteat⁹ Mathe. v. Beati qui esurunt ⁊ ſitunt iusticiā. i. p̄niam que delicta corrigit.

Sedentes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vñctos in mendicitate et ferro.

Tercia p̄g in q̄ ponit tētaliū q̄ ē diſſicultas vñcedaruz ſcupiſcentiaz q̄ ligat boies ne poſſit iplere q̄ i via dei poſſit videt ⁊ audit eē faciendū. q. d. (animā in anem ⁊ t̄ſu.) ſciāt vacuā. ſi appetentē bonū ſatiauit bonis. ſi. (ſedētes i tene. ⁊ vñ. mor. t̄c. q̄ Allegorice de gētib⁹ ⁊ iudeis vñz ē q̄ an aduentū xp̄i ſedebat (in tenebris) ignoratiē (⁊ i vñ. mor. t̄is). i. i. p̄tis vñcta vñtioſa q̄ ē imago mortis future d̄ bijs duob⁹ p̄ aduentum xp̄i q̄ ē lut ⁊ vita nřa amota fuerit habet. Lai. ix. Popul⁹ gen. q̄ ambu. in te. vi. lu. ma. habſiantib⁹ i re. vñ. mor. lux or. ē eis. Nec ſolū ita (ſedentes i tene. ⁊ t̄c.) ſi (⁊ vñctos in mendicitate). i. i. illa fame ſupradicta (⁊ fer.). i. ferrea ⁊ idomabilis p̄ſuedie quā habebat gētes ad ydolatriā ⁊ iudi ad legalia v̄l i mendicitate vñc̄tis ad gētes q̄ ab ydol'mēdicabāt p̄tebat qd̄ ei necessariis erat ac ſi dare poſſent (⁊ fer.). q̄tū ad iudicis q̄ duro iugō

Allegorice ſpplo i vñctoz ⁊ gētib⁹ q̄re diſſiculte cōuercebantur

Moralit de errore ſecula rū ⁊ religio ſoz q̄ diuer ſumode errat

Mō. cauſas quare errat ū. via.

BSeptē neceſſatēs bō pati tur dū viuit ⁊ q̄līc̄. dñs de bijs eripit ⁊ li berat.

legis premebatur. et ita vincit erant suis peccatis exigētibus. unde subdit.

¶ Quia exacerbauerunt eloquia dei: et consilium altissimi irritauerunt.

¶ Exacer elo. do.) i. deū in eloqujs suis: vel deū loquente p scripturas: vel p legē naturalē scriptā i cordib⁹ eoz: et dicente ydola nibil ec⁹ t ipm ventur⁹ in carne s p̄m nolu erit credere ḡtes. **¶ Cōdū in deū sic (exacerbauerūt) deū in suis eloqujs: vñ Job. xv. dñs quasi exacerbatus dicebat de iudeis si nō venissem t locutus fuissim eis peccatū nō haberēt. nūc aut̄ excu. nō bñ de p̄tō suo. (t cōsilii altissimi) s. deī q̄ nō dicebat tm̄o: s t p̄silebat vt errorē talē relinquerēt (irritauerūt) nolētes ad illud attēdere: et nō fuit dignūt impune ferrent: qd tanti consilium irritabant unde subdit de pena.**

¶ Et humiliatum est in laboribus cor eorū et infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret:

¶ Qu. ē i. rē.) s. būiliatiōis p̄fusionis t abiectiōis (cor e.) s. gētiū i labore ydolatrie: t iudeo p̄ i labore sacrificior⁹ (t) ita (firmsati s̄) i se: vñ de synagoga dī Jere. xo. Infirma ta ē q̄ peperit septē filios. j. Reg. ii. t q̄ multos bñ filios in firmata est (uec fuit qui adiuuaret) et hominibus supple sed tm̄ ex deo: unde sequitur.

¶ Et clamauerūt ad dominum cū tribulare tur et de necessitatibus eorū liberauit eos

¶ Hoc supra expositum est.

¶ Et eduxit eos de tenebris et ymbra moris et vincula eorū dirupit.

¶ Edxit eos de tenebratice ad lumen fidei (t d ymb. mor.) s. de p̄tō ad ventate vite q̄ ē vita grē (t vinda eo. rū diru.) s. mēdicatē (t ferrī) vt. s. ampli⁹ nō haberēt fāmē t defectū vbi deī ne indomabilis esset eoz p̄suētudo mala: s. de cetero assūfacerēt se bono: t q̄ nō suis merit⁹ sed de diuina misericordia factum est hoc.

¶ Confitantur domino misericordie eius et mirabilia eius filijs h ominus.

¶ Et hoc supra expositum est.

¶ Quia cōtrivit portas creas: t vectes ferreos confregit.

¶ Hoc p̄t exponi de rō t de portis inferni q̄s p̄truit t cōfregit: vñ Esa. xlvi. portas eras conterā t vectes ferreos p̄springā. supra Aetolite portas p̄n. ve. tē. t hoc signifi catū ē Judi. xvij. vbi dī q̄ Sanson dormiuit in gaza vscq̄ ad mediā noctē inde surgens app̄hendit ambas porte foras cū postib⁹ t sera ipso itaq̄s būeris portauit ad verticē montis q̄ respicit bebron. p̄ sanson intelligif rps. p̄ ga. zā infernus. p̄ dormitionē sansonis mors rpi t cetera pōt p̄sequi q̄ voluerit: vel sic (q̄ cōtrivit portas creas). i. cōsuetas p̄cupiscētias q̄ tenebāt eos ne exiret de p̄tō (t vec tes ferreos cōfregit). i. dyabolicas suggestiones q̄ q̄si vec tes fortes portat p̄dictas portas creas t ferreos ponit p̄ fortitudine t ē sensus q̄ virtus dei difficultates vincit et bñs contractis.

¶ Suscepit eos de via iniustitiae eorum. ppter iniusticias enim suas būiliati sunt

¶ Suscepit eos de via iniq. e.) vt poneret eos i via eq̄ta sue: t bñdico (ini. corz. p̄p̄ iniusticias ei suas bu. sunt) non būilitate vtutis s būiliatiōe delectatiōis: vel sic (ppter i. iu. suas). i. q̄ dī Roma. r. Ignoratēs dei iusticia suā q̄ re bāt statuere (būiliati sunt) bona būiliatiōe. i. inuenerūt se nūl posse sine deo. **Moralit. nō mīta in cōmo da circa pec. catores.**

tio diuītiaz q̄ seyr interptāt byspidus vel pylosus ibi se dent ita sūt q̄ nō possunt auelli phylstijm potionē cadētes t significat luxuriosos stultus ppls sunt supbi qui ba bitat in sibimis qd interptāt bumerus. sunt em̄ bumerosi t nō sunt gentes: imo ḡgates q̄ ambulat in magnis t in mirabilib⁹ sup se (in tenebris) ecce p̄m qd ē in peccato. s. execatio mētis. **¶ Cōdū sequit (ymbra mor.)** imo vere mōrs: q̄ postq̄ dyabol⁹ exēcat boiem p̄ suggestionē t delectationē interficit eū p̄ p̄sensum t opationē: vñ signa eū ē hoc. iii. **¶ Regū. xxv.** q̄ cū babylonij app̄benderūt Se decib⁹ suffoderūt oculos t posfca adduxerūt eū in babylone: vbi sicut dicit Hiero. turpi more mori fecerūt: t p̄ne assignari multe cause quare p̄tū dī (ymb.). i. similitudo mortis t p̄tōr̄ filis mortuo. **¶ Primo** q̄ in p̄tō ē segatio a vita aie. i. a deo q̄ ē vita aie. **Esa. lix.** Iniquates vre diuise rūt inter vos t deū vestrum: t p̄tā vre absconderūt faciem ei⁹ a vobis. **¶ Secundo** q̄ p̄tōr̄ efficit pondrosus p̄ ignauia. Job. vij. **¶ Factus sum mibimetip̄i grauis cur nō tol lis peccatū meū tē. p̄s.** Filij hominū vscq̄ q̄ ui cor. t bñ no. tat bñ cū dicit (vincos) **Tercio** q̄ nerui nasus t labia re trabunt et decurtant p̄ amorē p̄p̄. Pbyl. iij. **¶ Quidque** sua sunt querūt: et hoc nota bñ cū dicit (in mēdicitate) q̄z p̄p̄us amor sp̄ mēdicat. **Prouerb. xxi.** **Danguisuge** due filie sūne dicētes affer affer. bee sūt amor delicias t amor diuītia rūt: t vterq̄ ē ex p̄p̄io amore. **Quarto** q̄ sit immobilis p̄ obstinationē **Ero. xv.** **Fiat** imobiles quasi lapis t hoc tagit bñ cū dicit (t ferro). i. ferreavolūtate Aug⁹. in cōfessione. ligat̄ era nō ferro alieno: s mea ferrea voluntate. **Quinto** q̄ amittit omnē sensum nō em̄videt p̄sentē statū suū siue potius casum nec odorat bonū odorez celestium nec fetorē p̄tōr̄. **Itē nō gustat qm̄ suavis est dñs nec audiat verbū dei p̄s.** Furoz illis fm̄ similitudinē serpentis: sic aspidis surde t obturatis aures suas. **Itē tactu nō sentie labore t dolorē in quo ē Prouerb. xxiij.** **Verberauerunt** me et nō dolui traxerūt me et ego nō sensi. **Itē nō crube scit** p̄ impudentiā. **Jere. iij.** **Frons mulieris** mēterrīcis facta ē tibi nolūsti erubescere. **Sexto** q̄ fetet p̄ infamia. za. charie. v. **Edificez ei dom⁹** in terra sennaar qd interptāt fetor dentū **Joel. ii.** ascēdet fetor eius et ascēdet putredo eius q̄ sup̄bē egit. **Septimo** q̄ putreficit p̄ morā sicut dī. cī ē supra **Joel. i.** cōputruerunt iumenta in stercore suo. **Octauo** q̄ iam rodit verme cōscientie. **Jerem. ii.** arguet te malicia tua. **Nono** q̄ abominabilis ē per peccata horozem vtilitatem. **Jeremi. ij.** q̄ vllis facta es nimis iterās vias tuas. **Decimo** quia frigidus est p̄ omnis amoris sp̄ ritualis extinctionem. **Jere. vij.** Sicut frigidā facit cyster na aquam suam: sic frigidam facit maliciā suam. **Undecim** mo quia ab amicis etiam cōtemnit ab angelis **Jeremie. iiiij.** contempserunt te amatores tui tandem sepelit in inferno sicut diues epulo **Luce. xvj.** Et sicut in terra comedit corpus a vermis. ita anima in inferno **Esa. vi.** vermis eoz non morietur (quia exacerb. eloquia dei) peccato res exacerbant eloquia dei duplicitē. **Primo** quia verba eius q̄ dulcia sunt t amabilia quasi acerba respūnt. p̄s. **Qnduleia fauic⁹ meis elo. tua sup mel ori meo.** **Esaie. v.** **Teb** qui dicunt bonū malū t malum bonū ponētes amarū in dulce t dulce in amarū. **Secondo** quia p̄nocat̄ ira t eius vt eis acerba t aspera loquaf̄ p̄s. tunc sc̄ in die iudi cī loqueſ ad eos in ira sua p̄s. **Ioel. libe. me de la que ove. nantiū et a vbo asp. s. ab illo.** **Itē ma. in ig. eter. infra.** In memoria eterna erit iustus ab audi. mala nō tūne. **Itūdū autem** merito sustinebit̄ ppter hoc quod sequitur (quod consi. altissi. irri.) id est irrituz fecerunt nolentes ei acquiescere dicēti vade t vende omnia que habes. **Matb. xij.** tē. **Prouerbio. j.** Despexit̄ omne cōsilium meū ego quo. q̄ in intentu vestro ridebo tē. multum indignaret vñus magnus homo si vñus de sernientibus suis nolle acquiscere suo consilio multo fortius nō est mirū si dominus irascitur eis qui consilium suum despiciunt quod eis vñle est ad vitam: t si non credunt ei morientur: t ipe in intentu ridebit. i. non curabit succurrere eis. **Dñs autē qui non vult mortem peccatoris: s. vt cōuertatur triuāt quā doq̄ ipedit peccatores ne possint pficere qd p̄cupiscunt**

¶ Quali ē p̄tōr̄ assilat mor. tuo ex multa p̄ditionib⁹.

P̄tōres ex. acerbant elo. q̄ dñi dnpl̄

Figura d. Sansone.

Moralit. nō mīta in cōmo da circa pec. catores.

Psalms

PQualis dñs
flagellis bñi
liat pccores
et convertit
ad se.

Nec multū ad hoc laboret et p b qñq; revertunt̄ ad cor: et
humiliat̄: vñ sequit̄ (et humiliati ē in labo. cor. eoz). q.d.
dñs p̄buit eis difficultates et labores et illis humiliati sunt
Ecli. xxxiiij. Iugū et lori curuāt collū durū p̄s. Coverſus
sum in eruā mea hoc ē qd̄ dñs p̄mitit. O see. q. sepiā viā
et sp̄us et sepiā eā maceria et semitas suas nō iuuenet: et se
quēt amatores suos et nō app̄bēdet eos et q̄ret eos t̄ nō i.
uueniet et dicet yadam et revertar ad virū mēi p̄rē q̄r be
ne erat mibi tūc maḡ q̄z nūc hoc ē qd̄ b̄ dicit (būlia. ē i la.
cor. e.) et bñ dicit (cor) fm̄ illud. Mathei. xj. Discite a me
q̄r mīlū et hu. cor. nō tñ orevl̄ corpe q̄r ē q̄ neq̄ter se būli
at et iterioza eī plena sūt tolo. Ecli. xix. (et firmati s̄ nec
fuit q̄ adiuua.) i. cognouerūt ifirmitatē suā et paupertatē cū
nō poterāt facere qd̄ volebāt: et tñ dei flagellū senserūt sic
dr. q. Mach. ii. de Antiocho q̄ b̄ grām sup̄bia deductus
cepit ad agnitionē sui venire diuina ammonit̄ plaga et ait
iūtū ē boiem subditū ēē deo et mortalē nō pia deo sentire
orabat aut̄ tē. hoc ē qd̄ sequit̄ (et da. ad do. cū tribu.) hoc
necessē erat cū (i) eet bō q̄ (adiuaret) Ecli. l. respic̄ies
erā ad adiutoriū boim et nō erat. Job. vj. nō ē auxiliū mi
bi in me. Necesariū q̄z me recesserūt a me et iō clamandūz
ad dñm fm̄ illud. Eai. lvij. Alama ne cesses: et hoc sit ml̄
ipl̄. s. plāgendo: orādo: p̄dicādo: et p̄ficēdo (ad dñm) non
ad baal: sicut. iij. Reg. xvij. inuocabāt nomē baal a manē
v̄sq̄ ad meridiē dicētes baal adiuua nos. b̄j sunt q̄ supio
ritatē desiderat̄ et gratiā magnat̄. Et nō q̄ inuocabant a
manē v̄sq̄ ad meridiē nō in vespa q̄r i morte nemo deside
rat dignitatē (cū tribularent̄) q̄. d. nō i. p̄spitate. Esa. lvij.
viā man̄ t̄. iuuenisti. p̄pterea nō rogasti (et de necessi. eo. li.
eos) hoc supra expositū ē et p̄ter illā expositionē possim⁹
dicere q̄ necessitates sunt diuitie q̄r q̄ multa habēt multq̄
indigēt. Ecli. xl. Filii in tpe vite t̄ ne indigeas. mēl̄ ē em̄
mori q̄ indigere. Iero. Quarū etiā obolo indiget d̄ b̄ys
necessitatib⁹ bñt nēc liberari et liberi fieri qui eis seruiunt
Matb. vij. Nō potestis deo fuire et manmōne (et eduxit
eos de tene. et vñ. mor. et vñcu. eoz dirupit) b̄ versuſ re
tē ē p̄ illū sedētes i tenebris tē. vñ illo exposito p̄ exposi
tio istius et p̄pter bec bñficia (p̄fiteant̄ do. mē eī t̄ mira
eī fi. ho.) hoc totū supra expositū ē (q̄r p̄trivit por. ereas
et vec. ser. p̄fre.) bñc verbum sic exponit Rebar. de sancto
vic. portis transiū obstruim⁹ vectib⁹ daurā munimus
qd̄ itaq̄ p̄ portas nisi p̄dictio: qd̄ p̄ vectes nisi rebellio ac
cipit p̄ ferrū aut̄ qd̄ oia metalla tomata: audacia p̄ es perti
nacia designat̄. porta itaq̄ ferrea p̄dictio primar: vect̄ fer
reus rebellio audax. portas ḡ creas cōtrēt̄ et fectes ferre
os p̄fringit qñ p̄tinacem p̄dictiōnē et audacē rebellionem
interna cōpunctiō dissoluit (suscepit eos) ad p̄niām (de
via iniq. e.) magna dñi misericōdia q̄ nō de via iuictatis dedi
guant̄ suscep̄ pccores Jeremi. iiiij. tu fornicata es cū ama
torib⁹ multis in reuertere ad me dicit dñs et ego suscipiā
te: et q̄ optet q̄ se humiliet q̄ vult ab ip̄o recipi subiungit.
(p̄pter iusticias eī suas humiliati sunt) q̄. di. alr̄ nō suscipit
eos dñs q̄ ip̄e sup̄bis resistit bu. aut̄ dat gratiā. Iaco. iiiij.
sic br. iii. Reg. xij. q̄ postq̄ dñuid humiliauit se dices: pecca
ui in dñ. dñs suscep̄t eū ad penitentiā: t̄ r̄ndit eī Matbā
dñs q̄z trāstulit petrū t̄. nō morieris. iii. Reg. xij. Monne
vides Achab humiliati corā me: q̄r iḡ humiliatus ē mei
causa non inducam malum in diebus eius.

Omnenm escam abominata est anima eo
rum et appropinquauerunt v̄sq̄ ad portas
mortis.

Allégorie de mal xp̄i
anisvel eti
am iudeis
Quarta ps̄ vbi ponit̄ terciā tentatio q̄ ē tediū etiā qd̄ i
cidit bō qñq̄ postq̄ euasit iperitiā et p̄cupiſcentiā. Alle
gorice p̄ legi de malis xp̄ianis: vel etiā de iudeis (omnez
escā abo. ē aia eoz). i. eucharistia q̄ ē ois escā. i. oīm preci
pua bāc abominati sui cū dixerūt. Job. vij. quō p̄t b̄ carnes
suā nobis dare ad mā. et dixit eis ibs. Nisi mā. car. si. ho. et
bibe. eī sanguinē nō habebitis ritā i vobis: vñ q̄r noluerēt
māducare p̄ fidē fm̄ q̄ dicit Iug. crede t̄ māducaſti: ido
bñ subdit̄ (et app̄ro. v̄sq̄ ad por. mor.). i. v̄sq̄ ad peccatū
mortale p̄ inſidelitatē. p̄t̄ cū i mortalia sunt porte t̄ intro

itus mortis eternae: vñ oram⁹ p̄ defunctis: A porta inferi
erue dñe aias cor. i. a pctō. Mathei. xvij. Porta inferi nō
p̄ualebit aduersus eā: s̄ d̄ ip̄is quidā cōpuncti postea p̄
nitentiam egerunt unde subdit̄.

Et clamauerūt ad dñm cum tribularētur
et de necessitatibus eorum liberauit eos.

Cla. ad dñm cū tri. i. cū ad p̄dicationē ap̄loꝝ p̄punge
renē et sp̄m tribulatiū b̄rent. Act. ii. p̄pucti sūt corde et di
xerūt ad petr̄ et ad reliq̄ ap̄los: qd̄ faciem⁹ viri frēs ecce
tribulatio et clamatio (et de nece. eoz) id ē de pctis (libera
uit eos) id ē cū p̄s cēt̄ fui pcti fm̄ illud Job. viij. Dis
q̄ facit pctis fuius ē pcti. fecit eos liberos p̄ fidē xp̄iz peni
tentia: vñ r̄ndit eis petr̄ penitentiā agite et baptizet̄ vñus
quisq̄ vestrū in nomine iesu xp̄i in remissione peccatorūz
vñ et modum liberationis subiungit dicens.

Misit verbum suum et sanauit eos et eri
puit eos de internitionibus eorum.

Misit v. s. sc̄z de p̄f filiū de q̄ Job. j. In p̄ncipio erat
vñ (misit) dico in corda eoz p̄ fidē q̄ p̄s miserat in car
nē. Job. j. Cribuz cārō factū ē ecce p̄ma missio et habita
uit in nobis. i. in cordib⁹ nr̄is p̄ fidē: ecce sc̄da (et sana. eoz)
Sap. xvij. nō berba neq̄z malagma sanauit eos: s̄ fm̄ tu
us dñe q̄ sanat oia (et cripuit eos de interni. eoz). i. de
pctis q̄ q̄ interimēt̄ aia qz pctā dīvidit̄ ab aia dēt̄ q̄ ē vita
eius. Esaie. lxx. pctā viā diuise. inter vos et dētrīm. Et nō
p̄s dixit (liberauit) q̄z fui erāt peccati s̄ p̄ gratiā liberi fa
cti sunt. Job. viij. si filius vos liberauit vere liberi eritis:
postea dicit (sanauit) q̄z infirmi erāt Iug. magn⁹ de ce
lo venit medicus: qz magn⁹ vbiq̄ iacebat egrotus postea
(cripuit de interni.) q̄z interempti erāt gladio pcti. Ecli.
xj. q̄z rumpbea bis acuta ois iniquitas. Ezech. xxij. b̄ ē gla
dius occisiōis magne q̄ obstupescere eos faciet: hoc tñ de
iudeis p̄t̄ ita exponi (cripuit eos de interni. e.) i. de pctis
q̄ cōmiserūt interimēdō ip̄m Actu. ii. bñc sc̄z p̄pm de fini
to cōsilio et p̄scientia dei traditū p̄ manus iniquoz affigē
tes interemptis: t̄ q̄ tantā cū eis fecit misericordiam mo
net eos ad laudem dicens.

Confiteantur domino misericordie eius
et mirabilia eius filius hominum.

Confiteant̄ dño mi. eius ut supra expositum est.

Et sacrificent sacrificium laudis: et annū
ciant opera eius in exultatione.

Saci. sacrifi. Nō iam pecor̄ sicut p̄sueuerāt (slau.) q̄z
sacrificiū inq̄t̄ laudis bonorificabit me (et annūciente alijs
opa eī) q̄ facit eis: et hoc (i exul.) i. exultatēs de tātis bñ,
ficijs. Esaie. xij. Erulta et lauda beatatio syon q̄ magn⁹ me
dio tui sancti isrl̄. Moralit̄ (oēz es. abo. ē a.e.) s. pctoꝝ ē āt
esca aie triplex quā abominat̄ pccores. s. esca b̄b̄ dei: esca
corpis t̄p̄: esca opis boni. De vbo Deut. viij. Nō i solo
pa. vi. bñ. s̄ in tē. Sap. xvij. nō natuūtatis fructus pascit
boies s̄ tu vñc fm̄. De eucharistia. Job. vij. Ego suz pa
nis vi. et post caro mec vñc ē cibus. Sap. xvij. patm de ce. tē
De ope bono. Esaie. iij. Dicte iusto qñm bñ qñm fructū ad
inventionū suaz comedet Job. iij. me cibus ē vñc faciam
voluntate eius q̄ misit me vt pficiā opus eius. bāc tripli
cem esca abominat̄ aia pctōis q̄r nō bñ sanū palatū s̄ in
firmū et corruptū vñ esca mala magis placet ei q̄z mistra
coccus inferni. s. dyabolus qui diversa fercula p̄pnat vñū
ē supbia de quo Osee. ii. Ephram p̄scit ventu. Aliud ē
auaricia. Esa. xxxij. comedet stercoza sua et bibent vñū
pedum suorum. stercoza sunt temporalia. Pbyl. iij. cñmz
arbitratus sumvit stercoza. vñna sunt cure mundi anxiet
vñentes. Aliud est luxuria Deut. xxxvij. tenera mulier et
delicata inuidet̄ viro suo qui cubat in sinu eius sup illu
nie secundinaz q̄ egrediunt̄ de medio seminū eius q̄r er
go ita bona esca abominat̄ et noticiā appetūt̄: iō (appri
pinqua. v̄sq̄ ad por. mor.). i. v̄sq̄ ad defectum anime p̄s.
Percussus sum vt fe. et a. cor meū q̄ ob. sum come. pa. m.
mors eterna habet tot portas quot vias. i. q̄t vñcia. et non
dicit intraverūt̄ portas: s̄ (appropin.) qd̄ ē ex dei mīa. dñ

19

20

21

22

23

R

Esa. lxx. etiā

Qd̄ vñc

Em bō ē i p̄tō ē in via ad portas mōrē eternē: t̄ quātoma gis peccatātō magis appropinqt̄. cū aut̄ morit̄ i p̄tō tūc intrat portam mortis: et dñs de sua mīa multos reducit qui iam v̄sq̄ ad portam appropinquauerant. **S**apientie p̄j. Deducis ad portas mōris t̄ reducis: t̄ quōmo reducit imitēdō tribulatiōes extētōes t̄ iteriōes q̄ cogit̄ bo minē clamare ad dēū t̄ reuerti de via sua mala: vñ sequit̄ (z da. ad do. cū tri. t̄ de nece. e. li. eos.) hoc s̄. expositū est (misit vñ f.). s̄. vñ p̄dicatiōis q̄d mitit̄ p̄ dicatores (z fana e.) ifundēs vulnerib̄ eoz vñ vñ correctionis t̄ repēsionis acute: t̄ oleū p̄ solatiōis. **P**redicatoz ei t̄ platus int̄elligunt̄ p̄ samaritanū illū q̄ Lu. x. alligauit̄ vulnera sauciati infundēs vñ vñ t̄ oleū. **G**reg. Necesse q̄pp̄ ē vt q̄cū q̄ sanādis vulnerib̄ p̄est: ivino mōris doloris adhibeāt i oleo mollicē pietatis quaten⁹ p̄ vñ inmundē putrida p̄ oleū foueāt̄ sanāda. id etiā p̄ dicatores t̄ plati in multō locis canes vocant̄: q̄z mordēt̄ dentib̄ t̄ lambunt̄ lingua. **S**i vñ vñ veliut sanari nec p̄ oleū nec p̄ vñ tūc sūt̄ p̄ censurā ecclesiastīcā cōpelēdi. vñ addit̄ (z eri. eos de iter. e.) q. d. violēt̄ eos cōpelēt̄ ne p̄cipitārēt̄ se in iteritū. vñ potius vt expr̄t̄ de iteritu p̄t̄. p̄t̄ores ei sunt sicut frenetici q̄ se in mōrē p̄cipitare nō timēt̄ s̄ boni plati eos sicut dilectos filios ligat t̄ vberat̄ cū eos vt excoicationē vel interdicto aut pecuniaria cobercent sicut cōminabat **P**aulus. **I.** Cor. v. Ego iudicauit̄ eū q̄ sic op̄atus ē i noī dñi nr̄i ieū p̄ti tradere bñm̄ boiem̄ satiane i interitū carnis. vt sp̄us saluus fiat i die dñi nr̄i ieū p̄ti. sicut ḡ paul⁹ volebat eūz eripe de interitū aie etiā p̄ interitū carnis sic facit ip̄e dñs cū p̄ tribulatiōes t̄ ifirmitates t̄ paupert̄ p̄pellit boiem̄ cessare a p̄t̄. vñ petit̄ p̄. iple facies eoz ignominia t̄ que rēt̄ nome tuū dñe ex bñs oībus laudādūs ē de⁹ vñ sequit̄ (cos. dñi mi. e. t̄ mira. e. si. bo) vt s̄. expositū ē t̄ sacrificēt̄ sacri laudis) **O**see vi. collite vobisq̄ vñbar dicate oēm aufer iniq̄tēt̄ t̄ accipe bonū t̄ reddem⁹ vitulos labioruz̄ nostroy. **H**ec aut̄ oblatio dñ fieri nō ex tristitia aut ex necessitate bylarē em̄ datorē diligit de⁹. **ii.** Cor. ix. vñ subdit̄ (z annū. oga. e.) nō sua p̄pria (in exultatione) p̄. **C**lenite audite t̄ narrabo oēs q̄ timetis dñi quāta fecit aie met̄. t̄ addit̄ ad ip̄um ore m. clamauit̄ t̄ exultaui sub lingua mea.

En nota q̄ est multiplex sacrificiū q̄d sit scilicet.

Multiplex **D**e carne. s. ieiuniū. Rom. xij. **E**thibeatīs cor. vefra tē. sacrificium. **D**e aia. s. cōtritio vel deuotio. p̄. **S**acrifi. deo spi. cō. tē. **D**e reb⁹. s. elā. Eccl. xxv. **S**acrificiū iusti accep. est tē. **D**e ore. s. ořo p̄. **S**acrificiū laudis bonorū me. **D**e pedib⁹ p̄eregrinatio. Eccl. xxv. **S**alutare sacrificiū **D**e dorso disciplina. Ecclesiasti. vii. datū brachiorū tuorū t̄ sacrificium sanctificationis offerens dñ. **D**e renibus cōtinētia. Levit. vi. **H**ec est lex sacrificiū q̄d offerunt sibi. **D**e oculis lachryma. Osee. ix. Non placebunt domino sacrificia eius. **D**e aurib⁹ auditus sermonū dei Proverb. iiiij. Fili au sculta eloquia mea tē. **J**. Cor. x. omnia in gloriā dei facite.

23 **Q**ui descendunt mare in nauibus: faciētes operationem in aquis multis. **A**llegorice **Q**uita p̄s de seculi tēpestatē q̄ ē quarta tētētō t̄ est alle de p̄secutiōe gorīa de p̄secutiōib̄ martyz. **N**o ralitas de tentationi. onib⁹ mar̄ Allegorice sic legi p̄t̄ sup̄a dixerat de indeis cōuersis q̄ annūciēt̄ opa ei⁹ i exultatiōe t̄ p̄cipue illi hoc debet facere (q̄ def. ma.). s. apli t̄ alii martyres doctores q̄ de irsem̄ vbi ad l̄fam̄ q̄sl̄ i mōte p̄gregati erāt: t̄ de syō mīstica. i. de p̄teplatiōe sua descēdūt̄ i mare. i. i seculū. Esai. ii de syon exhibit̄ let̄ t̄ vñbū dñi de irsem̄: t̄ b̄ t̄ sunt (i nauib⁹). i. i ecclēsīs q̄ iñf̄ seculū. p̄cellas laborat̄ (facient. ope.). s. opus euāgeliū. s. p̄dicātēs (i aq̄s mul.). i. i poplīs multis. Apo. xvij. aque multe p̄plī multi: vel (i aquis mul.). i. i in tribulatiōib̄ mule: quas sustinuerūt̄. bñō p̄p̄ hoc dimi serūt̄ opus euāgeliādī: vñ apls dicit. **ii.** Thys. **M**emo esto dñm ieū p̄m̄ resurrexisse a mortuis ex semine dauid fñi euāgelīū meū in quo labore vñq̄ advīncula. sed verbū dei nō ē alligatū. q. d. ligatus sum: sed tamē ligatus p̄dicare nō cesso nec mirū si p̄pter tribulatiōes nō lebāt̄ de-

sistere a predicatione.

Cip̄si viderunt opera domini: t̄ mirabilia eius in profundo.

Ciderūt̄ op. do.). s. miracula eius q̄ fecit coraz̄ eis: sicut Mathe. xvij. transfiguratiōe t̄ alia multa (t̄ mira. e. i. in p̄fun. aqua.). i. i. in passiōe sua q̄ mirabilia etiā res insensi biles sentiēt̄ tacere nō poterūt̄. b̄ velū templi scissum ē t̄ terra mota ē. t̄ petre scisse sunt. t̄ monumenta apta sūt̄. **M**atb. xxvij. id dixerūt̄ Petrus t̄ Ioh. **A**cf. iiiij. Non possum⁹ q̄ vidim⁹ t̄ audiūm⁹ nō loqui dico t̄ descendūt̄ in mare. b̄ nūquid tranquillū est eis mare. nō quia.

Bixit et stetit spiritus procelle: et exaltati sunt fluctus eius.

Dixit do.). i. p̄cepit vel p̄misit (t̄ sterit). i. immobiles p̄mās t̄ inborruit̄ (spi. p̄cel.). i. tyrranica p̄secutiō (t̄ exalta ti sunt fluctus eius) quomodo ecce.

Ascendūt̄ vñq̄ ad celos t̄ descēdunt̄ vñq̄ ad abyssos anima eoz in malis tabescēbat

Ascē. vñq̄ ad ce.). cū p̄ dñ elatiōes erigūt̄ blasphemantes nomē p̄pi (et descedūt̄ vñq̄ ad aby.). cū veniūt̄ ad desperationē t̄ metū. vel etiā ad gebennā. sicut inuenim⁹ de multis tyrānīs q̄ p̄ (ascēdebat) dñi blasphemates. s̄. po stea (descedēbant) timentes t̄ quādoq̄ in infernum ruentes. sancti vñ inter tormenta nō excitabāt̄ ad iram. sed ad compassionē. vñ addit̄ (anima e.) sc̄. sc̄. inter tormenta pressoq̄ (in malis). i. p̄ malis p̄secutorib̄ (tabescēbat) id ē resolutebat ad cōpassiōnem. vnde orabant̄ p̄ p̄sequētibus sicut babēt̄ de beato Stephano. **A**cf. viij. in fine. vñ sic (ascēdunt̄ flu.) p̄secutiō (vñq̄ ad ce.) id ē vñq̄ ad maiores sicut apostolos (et descen. vñq̄ ad aby.). id ē vñq̄ ad minores vel de ip̄is sanctis dicit (ascē. vñq̄ ad ce.) inter tormenta oculos cordis ad dñm leuando (et descen. vñq̄ ad aby.) inquantū homines tormenta horrendo. quia (et anima eorum) id ē animalitas (in malis) id ē in tormentis (tabescēbat) per horrorem sicut t̄ anima ip̄i us p̄pi qui dicit **M**atb. xxvj. Tristis est anima mea vñq̄ ad mortem. t̄ quo tabescēbat subiungit dicens.

Turbati sunt t̄ moti sunt sicut ebrius. et omnis sapientia eorum deuorata est.

Turbati sunt q. d. vñq̄ ad hoc qñq̄ veniebat q̄ vacilla bane t̄ nesciebant̄ qd̄ agere deberent̄. vt ebrius. vnde ad buc dicit (z oīsa. co. deuora. e.) s. absorpta a nimia tribulatione sicut. **iij.** Cor. s. dicit apls. Nō em̄ volo vos ignorare fratres de tribulatione nostra q̄ facta ē iñ asia. qñ s̄. p̄p̄ modū grauati sumus ita vt tederet nos etiam vivere t̄ ip̄i in nobis etiam responsū mortis babuum⁹ vt nō sumus fidentes in nobis sed in deo. p̄pter hoc bene dicit (sapientia eorum). q. d. nō dei sapientia deuorata est qui sc̄. semper suos iuuare. vnde sequitur.

Et clamauerūt̄ ad dñm cū tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit eos.

Clamā. ad do. cū tri. inter tormenta orando (t̄ dñ nece. e. edu. eos) dando patientiā vt vñceret̄ t̄ postmodū provi cōtōa dādo coronā quā p̄siderāt̄ nō solū patiēt̄ sed t̄ libenter tormenta sustinebat̄. vnde t̄ sequit̄.

Et statuit procellam eius in auram. et s̄. luerunt fluctus eius.

Cea. p̄cellam eius in au. id ē impētū tormentorum le uem eis fecit t̄ tolerabilem. Gregorius. Consideratio p̄mī minuit vñ flagelli. vnde de beato Stephano viciūt̄ Lapidē torrentis cī dulces fuerunt (et siluerunt) id ē nō clamauerunt (fluctus eius) sc̄. mari. id ē tyrranorum persecutiōes que dicuntur non clamare quando i eis q̄ patiuntur clamore murmuris vel blasphemie nō excitante ē ḡ sensus (siluet̄ flu. e. i. nō fecerūt̄ sanctos murmurare. vñ de martyrib̄ cātāt̄ ecclā cedunt̄ gladijs mo. bīdē. nee murmur resonat̄ nec q̄rimonia. b̄ corde tacito mēs bñ cōscia p̄seruat̄ patiāt̄. hec aut̄ patientia causa ē p̄solatiōis iñ animabus sanctis. vñ addit̄.

Psalms

Ecclatati sunt quia siluerunt eduxit eos
in portum voluntatis eorum.

Letati sunt) Act. v. Ibat apli gaudetes a conspectu coeli
ly qm digni habiti sunt p noie ihu ptumelia pati. parum
autem est hoc nisi pmu eternu haberet de quo subdit (et de
duxe eos). i. de maris procellis dixit (in poz. yo. e.). i. ad
portu salutis quem volebant et toto corde desiderabat: et
de his omnibus laudandus est dominus: unde sequitur

Confiteantur domino misericordia eius
et mirabilia eius filii hominum

(Conf. do. mi. cius) ut supra expositum est.

Et exaltent eum in ecclesia plebis et in ca
thedra seniorum laudet eum.

(In eccl. pl.) i. plebs de ecclia. s. minores exaltent eum et
glorificent (et i. cathe. senio.) i. illi q sunt i plationibus (lau
det eum) q. d. ab oibus laudet p coronis: qz de qlibet statu
qdatur ad coronam martyrii: videlicet de subditis et de platis

Moralis de **S**te de piugatis et ptinibus et platis. **M**oralis. (q. desce
nt.) eodem modo p legi moralis de pdicatoribz q lectu est su
pra de aplis et martyribz (qz vt annu. opa ei. desce. ma.)
id est seculu (i nauibz) i. in ecclisias vt dicitur. Et non. q. dic
descendit qz viri sancti et pdicatores boni habitat mente et
desiderio i celo no i terra: id descendit qz terrenis. p desce
dit. Et nota q tria genera hominum descendunt mare i nauibz.
scz pescatores: mercatores: et pyrate: boni plati et pdicato
res sinceri qz gretes tui salutem aiay sunt pescatores qz bamo
boim descen. ubi pules. i. curiosos mundi attrahunt et hui sunt laudabiles
dilecti mare i na. **T**eremi. xv. Ecce ego mittam pescatores multos dicit dñs
ibz spuialie. et pescabunt eos Mathei. iii. **F**aci a vos tc. mercatores
sunt mercenarii qz licet pdicent bona no tñ hoc faciunt pure
p salute aiay: s. qz cõmodum tpalet et hui sunt tolerabiles p
pter bonu qd sequit de sua pdicatiōe: vñ Phil. i. quid ei
dñs omnimodo siue p occasione siue p vitate xps annunciet
i hoc gaudeo et gaudebo. Luce. xv. quati mercenarii tc.
Pyrate sunt fures et latrones qz subditos expoliat exco
ant mactat et pdcit: et hui sunt danabiles et reprobadis. Job.
x. qzqz venerat te. Eccl. xlii. qz nauigat mare enarrat peri
cula eius et audientes auribz uiris admirabiuntur. Nol alia ma
re amara pisa nauis religio qua intrat multi ut p mare
pnie trasporet eos ad portu salutis de q postea cocludit
dices (deduxit eos i poz. volu. e.) s. anqz veniat ad portu
oz eos multa videre et sustine in mari de qbus b. apla lo
quit anqz de illo portu subiungat s. qz vult puenire ad por
tu dñs fortior et magis integrum nauem eligere qz qz intra
ue fracta piculo se exponit: frangit autem nauis religionis
qz subest pax. qz. doctrine et tribulatiois. tuc ei terre col
lidit. i. terreno et amori et sic frangit. in. Reg. vi. **N**aves co
fracte sunt i syogaber qd interptat sustollit dolore collum
sublimi. i. religiosos qz sustollit et subtrahit: qz poctrina
facit boiem cognoscere defectus suos: vñ flendi et dolen
di est vñ Eccles. i. qz addit sciama addit et dolore. subtrahit
etia dolos istos collum qz tribulatio et austrietas religiosis
no habebit: et in ista doloris sublatio pfringunt naues m
te et pdlicit qz in nauibz sunt: vñ querenda est copia aquar
io bin subdit (facientes operationem i aqz multis) singulz dicit
(operationem) qz vñ est necessariu: et quid est illud vñ et illa
opatio. Solo. Phil. ii. cu meu et tremore vestraz salutem
opamini: hec opatio efficac (in aquis inul.) doctrine et tri
bulationis: qz doctrina docet via et tribulatio rget ne de
via erat: vñ Grego. mala qz nos hic premunt ad deu nos
ire cõpellunt. Osee. ii. sepiu via t. spinis. i. punctione tribu
lationu: hui autem dicas (facientes opa) no tñ sibi s. deo to
tñ debent attribuere qz ipse qui facit opa. Esai. xxv. omnia
opa nra opatus es i nobis dñe: vñ bin sequit (ipi videit)
i. cognoverit in se (opa dñi). i. qz deus illa opa qz faciunt
facit in eis: vñ Phil. q. Postquam dixit apls vestra salutem
opamini subiungit statim de ei est qui opa in nobis vel
le et pscere p bona voluntate (et mirabilia eius). i. mirabi
le miscerit p. Mirifica miscerit. qz sal. fa. sperates in
te (in profundu). i. eis qui sunt in profundo pectoru. de quo
Proscribi. xvij. Impius cu venerit in profundu peccatorum

p temnit in hoc profundu facit deus mirabile misericordia:
qz ptemnit no dñnat: s. ad penitentiam reuocat Gregor
us. cõtemni se videt et reuocat: vñ (in psalm. maris). i. pnie
vident sancti (mirabilia) illa de quibz Cro. xiiij. aque erat
eis p muro a dextris et a sinistris: qz hui qz est in penitentia de
fendit in psporis ab elatione et in aduersitate a desperatione.
hoc est in profundu pnie no tm in superficie sicut hypocrite. licet
autem defensat a pccato: no tm a tentatione qz mente pulsat:
qz dñs pmitit tentationem venire ad bonum huius qz tentat:
vñ sequit (dixit dñs: et stetit spinis pccelle). i. tentatio (et ex
al. sunt flue. e.) s. suggestiones et motus et cuiusmodi tenta
tiones habeat subdit (ascendunt vs. ad ce.) tentati de pspis
ptione (et descē. vs. ad ab.) tentati de desperatio (aia eo z
in malis tabe.) i. in pena pnie vel in tentationi labore p
tentationis pusillanimitatis et accidie: vel de pteplatiis
pt dici qz (ascendit usq ad celum) de actinis qz (descē. vsq
ad aby.) **S**ene. xxvij. vident angelos ascendentibus et descen
dentes et vtrouqz (aia in ma. tabe.) ptemplatiowz (i ma
lis). i. pena qua pculis xps Treno. in recordare paupertat
et transgressionis mee absinthi et fellis memoria memor
ero et tabescet iu me anima mea. actiuoz aia in malis. p
ximoz tam pene qz culpe. ij. Cor. xj. **Q**uis ifirmat et ego
no infirmor: quis scandalizat et ego non vror: fm autem pri
ma expositione pcedemus ad sequentia (turbati sunt) in
vi irascibili.

Admirationis in rationabilis. Can. vi. **A**nima mea tur
bata est ppter quadrigas aminadab.

Doloris iu pcupiscibili. p. **A**nima mea turba. e. val. zc.

Timoris in irascibili. Mathei. ij. **A**udiens autem herodes
turbatus est et omnis tc.

Occupationis in omni vi. **L**uce. t. **M**artba mar. sol. es et
tur. er. plu. (et moti sunt si. ebri.) in cõcupiscibili qz titubat
in tentatione (et ois. sa. eo. deuo. e.) in ronabili qz discretio
ne et iudicis amittit et neficit huius quid possit agere: sicut di
cit susanna. Dan. viij. **A**ngustie mibi sunt vndiqz et qd eli
gam ignoro sicut dicit. ij. Para. rr. **C**u ignoramus quid
agere debeam? hoc soli habem? residui ut ad te dñe ocu
los nostros dirigamus unde sequit (et clam. ad do. cum
tri.) silt et de susanna de ibi. Exclamauit susanna voce ma
gna: exclamauit autem senes aduersus eam hoc cõcordat
ad l. f. am. mystice etia cõcordat quia susanna interpretatur
obtinuit gratiam et significat anima pfitentie qz fortiter cla
mat et gratiam obtinet: unde postea de ista susanna dice
bat Daniel s. non filia iuda sustinuit iniqtatez s. filia iu
da. i. confessionis est anima confitens qz no sustinuit iniqtatez
malorum senum s. exclamat contra eos. Ipsi autem clamabat cõ
tra eam. isti senes et inueterati diez malorum: sunt fomes et
mala consuetudo. Haruc. ij. Inueterasti in terra aliena
et bee sunt due male necessitates: qz tamē cõtra clamantes
no pualent (s. de necessitatibus eo.) istis (eduxit et e. dñs) huius
facit vñs quādo anima de corpe educit. dum enim huius viuere
semper est quasi vallatus istis necessitatibus vñ quida dicit.

Cpar erit hec nobis semper dum vita manebit.

Cum pecore infirmo que solet esse lupus. Ideo clamat
apl. Infelix ego homo tc. Romano. vii. vel p. Educ de
carcere tc. Et nota qz iste versus quater ponit in hoc p.
in primo autem dicit (cripuit) in duobus sequentibz (libe
rauit) et in ultimo (eduxit) primo enim est homo eripieodus
de ore leonis. s. diaboli fm qz dicit alibi. Salua me ex ore
leonis. et tandem educendus de carcere ad beatitudinem
p. Educ de carcere animam meam. licet autem in hac vita de
nece. non educat omnino. tamē ipsas necessitates enumi
rat ut non preualeant: et tentationes mitigant ut non noce
ant sed iuvant unde sequitur (et sta. pccel. e.) i. asperitate
tentationis (in auram) id est in tranquillitatem. Tob. iij.
Post tempestatem tranquillu facis. vel (pccel. e.) s. ma
ris in ipam temptationem que mare i. penitentiam turbat.
(statuit in an.) id est ad uilitatem conuertit. aura. n. iunat
naues quas impedit procella. i. Cor. x. faciet cum tentati
one. puentum. i. faciet ut qui tentatur in temptatione lucre
tur (et siluerunt flu. e.) id est motus quos tentatio excita
bat. Marci. iij. Dicit dñs mari tace et obtempera. Eccl.
xliij. in sermone eius siluit ventus. post hoc sequit in. ani

Turbatio qz
duplex i boie

Versus.

ma quoddā gaudiū magnū: Unde subdit (et letati sunt) qz siluerū fluctus cōpationū Chob.iiij. Post tēpestates trāquillū facis: et post lachrymationē et letitū exultationē infundis (et) in hac trāquillitate (deduxit. e. in por. vo. eo.) sc̄ ad portū salutis quē desiderabāt. i. ad celū qd̄ est portus deiderabilis: vñ dī in orōne: ut indulgentiā quā semper optauerūt tē. in inferno autē nō est portus s̄ totum est abyslus. ex hoc autē laudādus est dñs: vñ sequit (cōfitemur dō. mi. ei⁹ et mi. ei⁹ si. bo.) sicut exposuit ē. Nota q̄ iste versus quer positus est h̄ et in principio psal. dicit (cōfitemi in dō qm̄ bo.) postea cōfessio est innocentii q̄ est p̄fessio laudis: vñ alibi. Et ore infan. et lac. p̄f. lau. tē. cōfessio vō penitentii q̄d̄rplex est: qz de cogitatione: loquitur: opere: omissione: io. quer dicit Lant. vi. Reuertere reuertere su. penitentiaz: q̄d̄rplex: nō dicit p̄cipium: qz in talibus nō frequēter exaltat dñs: qz ipsi semetipos exaltat: et q̄ hoc corrūt in infernū Elsa. v. Nobiles eius interierunt fame: ppterā dilatauit infernū aiam suā et aperuit os suū absq̄ vlo termino et descedent fortes eius et sublimes eius gloriōsiq; eius ad eū tē. (et in cathe. senior. lau. eu.) nō dicit pueror: qz pueri nō debent incathedrari. pbs. Nemo iuuenes eligit sibi duces: vñ p̄sbyter grece idē est qd̄ senex latine. j. p̄. v. Seniores q̄ in vob̄ sunt obsecro cōsenior paulus ad Philemonē cū sis talis ut paulus senex: sed verificatur illud Elsa. iiiij. Da bo pueros principes eorum (laudent eu) ergo se dignos faciant ut possint laudare: qz non speciosa laus in ore p̄catoris. Eccl. xv.

33 **C** Posuit flumina in desertū: et exitus aquarum in situm.
B Allegorice **C** Serta ps de tota ecclia vbi de⁹ supbis resistit et bu. dat gratiā Jac. iiiij. et sensus dixi: exaltat eū in ecclia plebis De tota ec. et si q̄ras quare: qd̄ em̄ in ecclia fecit: ecce p̄mū: qz. s. super dies quaz bis resistit qd̄ ait hoc mō (posuit flumina in desertū) flumi repulsi in vocat doctrinā q̄ fuit in iudeis vbi p̄phetie currebat. h̄ dē dñs et q̄ posita sunt in desertū qz iā nō est apud iudeos p̄phetia ḡtib⁹ p̄sti Elsa. j. in increpatōe mea desertū faciā mare et ponā flumi tuit supbis na in siccū. Idez reperit alijs verbis (et exitus aquarū). i. resistēdo et iudeos: vñ alijs expib⁹ aq̄ doctrinē (posuit in siccū). i. fecit humilibus eos siccōs et egenos Elsa. iij. Egeni et paupes aquas q̄runt gratiā dan. et nō sunt nec solū doctrinā amiserunt: sed fertilitate operū cum doctrinā: vñ sequit.

34 **C** Terram fructiferam in salsa suginem: a malitia inhabitantium in ea.

C Terrā fruc. p̄us q̄ bona opa (posuit in salsa). i. in sterilitate q̄ p̄ salsa suginē intelligit: eo q̄ salsa humor fecunditatē tollit. h̄ sterilitas est in illo pplo. ppter sua merita: q̄a (a malitia inha. in ea) terra. i. ppter maliciā ip̄oz iudeoz ecce quō de⁹ supbis resistit. Hēnde ōndit q̄ bñlibus dat gratiā. malū eorū cōvertendo in bonū: vnde dicit.

35 **C** Posuit desertum in stagna aquarum: et terram sine aqua in exitus aquarum.

C Posuit deser. i. gentes (in stagna aqua). vt aq̄ doctrinē a iudeis effluētes in ip̄is remaneāt: et idē reperit (et ter. sine aq̄). i. gentilitatē (posuit in exitus aqua). vt. s. nō tñ retineat aquas: s̄ et alijs effundat h̄ totū dī iudeis Mat. xij. Auterē a vobis regnū dei et dabit genti faciēt fructū ei⁹ et p̄phetatū fuit Elsa. xlij. Aperiā in supinis collib⁹ flumina et in medio campoz fontes ponā desertū in stagna aquarū et terrā in viam et riuos aquarū.

36 **C** Et collocauit illic esurientes et constituerunt ciuitatem habitationis.

C Collo. illic. s. in exit⁹ et in plenitudine aq̄ri doctrine (esurientes). s. ḡtētes qz expulsis iudeis a doctrinā euāgelica ḡtētes in ea sunt collocate Lu. j. Esurientes ip̄le. bo. et di. di. in anes (ille) ḡtētes (cōstituerūt) ciuitatē habitationis. i. ecclēsam in q̄ ab oib⁹ et extra quā a nullo habitandū est.

37 **C** Et seminauerunt agros et plantauerunt vineas: et fecerunt fructum nativitatis.

C Seminauerūt bonis hoib⁹ vel semie vbi dei (agros) id est mñdū vel hoies de mñdo q̄bus p̄dibauerūt Mar. xij. Aḡer est mñdus. bonū vō semini biū sunt filii regni (et planta. vi.). i. particulares ecclias Elsa. v. Cluea dñi exercitū domus israel est. i. ecclia q̄ est congregatio fideliū vi dentū dñi p̄ fidē et viri iuda germē ei⁹ delectabile. lxx. Mo uella plantatio dilucidissima. ibi eñi plantati fuerūt et ger minauerūt viri iuda. i. cōfiteatēs dñi ore sicut credebāt cor de. Rom. x. Corde credid ad iu. ore autē cōfes. sit ad salutē. Fides autē sine opib⁹ mor. est Jac. ij. vñ addit de operib⁹ (et fecerūt fructū nativitatis). i. opera q̄ debet facere fide. les filii dei. j. Io. v. Dis qui credit q̄ iesus est xp̄us ex deo natus est (et) quia fecerūt fructum.

C Et bñ dicit eis et multiplicati sunt nimis et iumenta eorum non minorauit.

C Benedicit eis) angendo grām q̄ est bñdictio. i. bona dñtio. ecōtrario autē maledicit sterilibus. s. sicut in qua fructū non reperit Math. xxij. (et multi sunt nū) mñero et merito recepta bñdictio grē q̄ dat incrementū rebus Prouer. x. Bñdictio dñi diuitiae facit Act. ii. in fine bñtes gratiam ad omnē plebē. dñs autē augebat q̄ salui fieret quotidie in idipsum (et iumenta eorū) i. simplices et ydiotas inter eos (nō minorauit) s̄ augm̄tauit: qz plures sunt conuersi ad fidē de simplicib⁹ qz de sapientib⁹ et de plebib⁹ qz de nobib⁹. i. Cho. j. Utēte vocationē vestrā fratres: qm̄ non multi sapientēs s̄m carnē nō multi potētes: nō multi nobiles s̄ q̄ stulta sunt mñdi elegit deus ut cōfundat sapientēs tē. Moraliter (posuit flu. tē.) eodē mō pō moraliter intelligi te doctrina q̄ in mñlē locis deest et vbi aliquāt suit tē. pore apostolo. et martyriū abundantia aq̄ spūalis: mō est deserū et penuria: vñ bñ dicit (posuit flu. in deser. et exitus aqua) illay (in siccū) nō aq̄ materialis s̄ audiēdi verbuz deū vel aliter (flumia) sunt diuitiae q̄ fluit q̄s dñs (posu. in deser.) qz dedit exemplū deserēdi eas: et qz optet vt in fi. deserāt: qz. j. ad Thim. vj. Nec aliqd auferre possumus: et qz steriles sunt qz q̄ amat diuitias fruc⁹ nō capier ex eis.

C Math. v. (et exit⁹ aqua). i. puentus diuitiarū (in situm) q. d. q̄ bñ diuitias bic inde lucrat̄ et quanto plus bñ tanto plus cupit qz quo plus sunt potē plus sitiunt aq̄ et auar⁹ nō implebit pecunia Eccles. v. (terrā fruc.) i. eccliaz (posuit) p̄missiue (in salsa) qz multos bñ steriles et in fructuoso. ppter salsa humorē cupiditat̄ et auaritie supinfusuz vñ et bec oia (a mali. habi. in ea) ecclia. i. ppter maliciā prelatoz q̄ in ecclia bitant et dñant. ii. Reg. xxi. Facta est famē in dieb⁹ dñi tribus annis iugiter et cosuluit dñi oraculū dñi. dicitq̄ dñs ppter saul et domū eius: vel aliter (terra fruc.) est theologia q̄ versa est in salsa suginē. i. in hy. pocrisim et cupiditatē qz multi theologi nō faciūt fructuz operū quē dō cet scripturas tñm aliq̄d fors p̄tendit vt diuitias assequant Math. vj. Utēte a falsis p̄phetis qui veniūt ad vos in vesti. o. intrin. autē sunt lu. rap. hñt em̄ vestimenta ouii. i. simpliciū: sed intus latet rapina. i. ardor ha. bēli et cōgregāti diuitias: et sequit⁹ a fructib⁹ com̄ cog. e. salsa autē dī hypocrisis ppter in fructuositatē Job. xv.

C Cōgregatio hypocritarū sterilis dī et cupiditas ppter false dñm q̄ sitim excitat non sedat sicut supra dictū est (posuit desertū in stag. aqua). p̄ desertū intelligit religio q̄ primo fuit deserta qn̄ no erat ibi diuitie nec delitie: s̄ nūc in locis multis posita est (in stag. aqua). i. in copiā tpalū diuitia rū (et terrā sine aq̄). i. eande religionē q̄ erat sine aq̄s diuitiarū et delitiarū (posuit in exitus aquarū). i. tñm de dī eis de diuitiis q̄ ab eis dī extre ad alios p̄ religionē ekynarum. Prouer. v. In plateis aq̄s. t. diuide: vñ sic (posuit deser.) id est ip̄am religionē pauperē (in stag. aq̄ri) spūaliū. s. la. chymarū gratiarū et doctrinārū (et terrā sine aqua). i. eande religionē nō habente aquas diuitiarū et delitiarū (in exitus aqua). vt alijs aq̄s sapientēs salutaris p̄ p̄dicationē efundant: et q̄ tales paupères religiōes deberēt abundare in aquis sapientē et alios irrigare ostēdit dñs: qui de pau. peribus p̄scatorib⁹ fecit aplos: vñ sequit⁹ (et collocauit) dñs (ille). i. in talibus religionibus (esurientes) illos: de q̄

38

theologia
quō sit con
versa in sal
suginē apō
multos.

Qualr reli
giō p̄ deser
tū signifi
cata posita
sit vñ pona
tur i stagna
aquarum.

¶ Psalmus

bus Matb. v. Beati q̄ esurunt & sitiunt iusticiam: tales cū intrāt pauperē religionem ut deo iusticiā faciat de scipis
(z) ipi sic collocati (constituerūt ciuitatē) i. ciuiū vnitatez p̄ pecordia tmorū vniuniformitatē nō ad horā nec ad diē: sed (ciuitatē habitatiōis) in quo notaē perseveratia. p̄. Ecce q̄ bonū & q̄ iocū. tē. (z semiauerūt) semibvi dei (agros). id est corda auditorū (z plātauerunt) plātis virtutis (vino-
as). i. anas vel cōscientias seminat quidē p̄dicāto: s plā-
tant & inserunt exempla p̄bendo Esa. xxvii. Qui egredient
impetu a iacob implebit faciez orbis semie. ad hoc autē q̄

Eduo neces-
saria ad hanc
ut seminavel
planta fructu-
tificet.

pluia semini tuo vbiq; seminaueris in terra cum bec
duo sunt simili sequi fruct? boni opis de quo addit (et se
cerut fruc.nati.) i.bona oga q; sunt fructus nativitatis.i.
naturales q; siles sunt semini. **Gen. i.** **Lignū** pomiserū fa-
ciens fructū iuxta gen? suu. hic est fructus nativitatis: de
fructu autē innaturali **Mat. xiiij.** **Q**uē nōne bonū semē se-
minasti in agro. t.vñ g; bz zizania **Esa. v.** **E**xpectauī ut fa-
ceret vias & fecit labruscas: & post expectauī ut faceret iu-
diciū & ecce iniqtas & iusticiā: & ecce clamor (et bñdictio il-
lis) de q;bus dictū est (qd seminauerūt ag. tc.). In h; esū me-
renē benedictionē ḡte dei fm q; dī **Prouer. xj.** **Q**ui abscō-
dit frumenta malediceſ in pplis. bñdictio autē sup caput
videntiū: & de bñdictione multiplicati sunt merito: q; vt
supra dictū est. bñdictio dñi diuites facit **Prouer. x.** **M**ul-
tiplicati sunt & numero isti semiatores. s.paupes pdicato-
res (et tñ iumēta eoz nō mino). iumēta. i. iumēta corū
id est necessaria victu q; non minorauit dñs: licet eos multi-
plicauerit: q; ita defacili & magis libenter pascit centū vel
mille sicut vnū: & q; eos multiplicat etiā necessaria eis pōt-
dare & vult **Math. xvij.** **N**odice fidei q;d cogitatis in cor-
dibus vñs q; panes non habebitis nondū intelligitis: neq;
recordamini. v. panum & quinq; milii boim tc. **Math.**
vii. **R**espicie volatilia celi que nō serunt neq; metunt ne-
q; cōgregant in borea & pater vester celestis pascit ea:nō
ne vos magis pluris estis illis.

F Et pauci facti sunt: et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore.

A Allegorice de hereticis quibus quasi ciuilibus bellis quicquid ecclia quasi non sicut quodcumque de eisdem dicat de quibus supra locum quedam ita coniungit vobis (multiplicati sunt et pauci facti sunt) cum tamen de fidelibus dicatur: multiplicati sunt: de hereticis vero (et pauci facti sunt) ita non coiunxit propter contra sacramenta priuata ad populum dei per speciem pietatis non per veritatem. **T**him. iij. specie quicquid pietatis habentes: virtute autem eius abnegantes: viii. j. **D**o. ij. ex nobis exierunt sed ex nobis non erant: quicquid licet sunt multi. **B**n tamen pauci dicuntur quod ab unitate diuini in qua sunt multi. multi ergo numeri: sed pauci sunt merito: vel potius nulli: nec soli pauci (sed et verati sunt a tribulatione malorum). **L**. s. demonium (et dolore) suorum cordium. Necesse est enim ut dolor et tribulatio illata insidijs demonium eos sequantur quod actorum salutis reliquerunt nec timore tribulationem et dolorem: sed et discordiam et contradictionem habent inter se: quendam additum.

40 **E**ffusa est contentio super principes: et erare fecit eos in iuicio et non in via.

Cessuta est) quasi p totuz (cōtentio sup p̄ncipes) i.sug
heresiarchas: qz eoz secte sunt contrarie: l3 oēs simul sint
cōtra fidē qd significatiū est in vulpib⁹ sansoniis: que l3 ba
berēt caudas simul ligatas: tñ habebant facies diuersas:
vel sñm alia litterā (cessus est cōtemp⁹ sup p̄ncipes) pro
bato em q sint heretici reproban⁹ ab ecclēsia cōtemnū
tur: z sicut dicit Matb. v. Mal infatuatiū foras proiçit z
ab hoībus conculcat (z errare fecit) dñs (eos) i. reliquit
eos sibi nō ducēs eos neḡ reges: vñ (errauerūt in iniicio)

infidelitatis (et non in via) fidei de qua infra viam veritatis ele-
gi. **I**ste autem error de supbia eorum nascitur quod putantes se ali-
quid esse cum nihil sint. **S**icut. **v**i. **Q**uanus est in cogitationibus suis et obsecrat insipiens cor eorum dicentes enim se sapientes esse
stulti facti sunt: sed ex contrario domini vocat fidèles viam et ser-
uat eos ab errore, propter humilitatem suam quod de sua sapientia non presumunt sed in captivitate redigunt omnē intellectum suum in obsequiū Christi: unde subdit.

CEt adiuvit pauperem de inopia: et posuit sicut oves familias.

(Adiuit pau.). i. fidelē et eccliam q̄ se pauperē sensu reputat (de mōpia). i. ppter hoc qd̄ se inopē reputat nō de se p̄sumēs sed totā spē in deo ponēs (adiuit) dico ita q̄ eam in innocētia seruat nūerum fidelium multiplicat: hoc est qd̄ subdit (z po. sicut oues fami.) qd̄ sic legēdūz est (posuit) illū vel illā pauperē. s. eccliam (familias) multiplicādo si- deles (sicut oues). i. in innocētia et simplicitate: in hoc etiām qd̄ dicit pmo singulariter (paupem) z de eodez addit p̄lī (familias z.o.) inuit q̄ iste vel ista paup est. familie multe id est mulec ecclie in vna est ecclia z vna ouis. bec aut tanta mysteria diu latentia: z ideo dulciter inuenta.

Cvidebūt recti et letabuntur: et omnis ini-
quitas oppilabit os suum.

Cvidebit recti p fidē t vidētes letabunt t ois iniquitas hereticorū garriēs cōtra vnitatē ecclie (oppilabit os suū) cōuicta t cōfusa Job. v. erit egeno spes: iniqtas autē cōtrabet os suū. ex quo g dñs ita adiuuat pauperē. i. eum q̄ non de se sed de misericordia dei confidit.

Quis sapiens et custodiet hec: et intelliget misericordias domini.

Cuius sa. et custo.bec) vt. s. nō te se p̄sumat: sed te misere recordia dei confidat. hoc est qd sequit (et intelliget miseris cordias dñi) nō sua merita et sic totū legit sub interrogatiōne: vel pōt ibi terminari interrogatio (q̄ sapientēs hic) q. d. qui est sapiens (custodiet hec) vt. s. sit būalis et pauperē se reputet (et) bñ dñ hoc facere: qz si fecerit (itelligit mi. dñi) q. s. de errore liberat egenū et de consuetudine praua et de naufragio q̄ deniq̄ constituit ei in populo nō illo ybi sup̄bis resistit: sed in pplo suo ybi būilibus dat gratiā. **N**odo raliter (et pauci facti sunt) immediate supra dixit te pauperibus religiosis et multiplicati sunt nimis et iumenta eo.

ru nō minzauit. **N**ic autē dicit q̄ vī cōtrariū s nō est (t̄ pauci facti sunt) q̄ multiplicati in nūero & merito cōtum ad vtrunq; (pauci facti sunt) in sui reputatōne vī c̄m sibi q̄ pauci sunt nūero: vñ sq̄ aci alios attrabendos labo:ant in quo se probat p̄tinere ad tabernaculū ecclie & populuz dei. **N**ā cortina cortinā trahit: t̄ qui audit dicit v̄eni **H**ie re. xxix. **H**ec dicit dñs omni trāsmigrationi.i. omni religio ni multiplicamini: ibi. t̄ nolite pauci esse numero. **I**tem quāto magis multiplicant̄ merito tanto videb̄ eis q̄ paui tiores & pauperiores sint **G**reg. Quāto mens dignior effe c̄f tanto sibi indigna videb̄. iste autē prosector crescit in tribulatione & q̄ vult p̄ficere oportet q̄ tribulationē suscep teat: vñ sequit̄ (t̄ verati sunt) exterius a tribulatiōe mālorū hominū. **i**j. **T**bi. **i**j. **D**es qui pie volūt viuere in xp̄o p̄secutionē patient̄ **E**sa. lit. & q̄ recessit a malo p̄de patiuere & iterū (verati sunt) interius (colore) cōpassiōis. **i**j. **C**oz. xj. **P**reter illa q̄ extrinsecus sunt instantia.m. quotidiana sollicitudo oīm ecclesiariū q̄s infirmat̄ & ego nō infirmor quis scandalizat̄ & ego nō vror: potest etiā recte dici de iustis in ecclisia (t̄ pauci facti sunt) nūero: quia supra dictum est **D**ñs de celo prospexit sup filios bo. vt vi. si est intelligens aut re. deū omēs decli. simul inuti. facti sunt. non est qui fa. bo. non est vs. ad vñū: t̄ vt vexatio daret intellectu auditui (verati sunt) sed quia duplex est vexatio: interior & exterior. **D**e exteriori dicit (a tribulatione malorū) de interiori addit̄ (t̄ dolore) **D**eū. **xxii**. **F**oris vastabit eos gladius & intus pauor. **i**j. **C**hoz. **vii**. **F**oris pugne intus timores: t̄ si quis querat vñ orūn̄ bec mala in ecclisia de peccato prelatorū: vñ addit̄ (effusa est concētio sup b̄ncipes)

5

Id est sup platos ecclie q̄ cōtentūt nō pro aiabus s̄ pro dignitatib⁹ **Lu.**xvij. **F**acta est cōtentio inter discipulos q̄s eoz videre esse maior t̄ dicit (effusa) ad denotandū abūdantiā qz tm̄ effusa est: t̄ ita eos occupat contentio ista q̄ oia alia q̄ facere tenet̄ postponit̄: vñ **Bern.** **C**ides om̄ne eccliam feruere zelū solū p̄ dignitate tuēda honori: to. tū dāt veileati nibil inde est q̄ dñs cōtemnit eos sicut dic̄t alia līra (effusus est cōtemp⁹ sup̄ pn.) qz ergo ita sunt intenti circa cōtentioes: nō nō p̄t studere vtilitati anima. rū nec meditari legē dei: vnde addit̄ (t̄ errare fecit eos) **Math.**xvij. **E**rratis nescientes scripturas (fecit) dico p̄nū vel p̄missue **Esa.**xix. **D**ñs miseric̄t in medio spiriti vertiginis t̄ errare fecit egyptū (in iniuio) diuinitātē t̄ supbie q̄ sunt cause quare cōtentūt de diuitijs **Bern.**xvij. **E**rat eorū substātia multa t̄ nō quibāt habitare cōiter: vñ t̄ facta est rīa inter pastores greguz abraāt t̄ loth. **D**e supbia **Prouer.**xij. **I**nter supbos semper iurgia sunt: in his iniujs errant multi sequētes diuinitas t̄ vanitate: ppter prīmū dicit **Ecclesi.**xvij. **B**eatū vir q̄ iniūctus est sine macula: et q̄ post aurū no abit̄: ppter fm̄ **Hiere.**ij. **A**mbulauerūt post vanitatē t̄ vani facti sunt (t̄ non in via) paupertatis et bū. militat̄: de qua **Math.**vij. **Q**uā angusta porta t̄ artavia que ducit ad vitā **Lu.**xvij. **C**ōtendite intrare p̄ angustam portā. in hac via non errat̄. Iž multi stulticiā t̄ errorem reputent intrare viā istam **Esa.**xxv. **H**ec erit vobis directa via ita ut stulti nō errant p̄ eā t̄ q̄ in hancia nō errēt ostēdit cū subdit̄ (t̄ adiuuit paupere de inopia). q.d. ip̄a inopia est ei adiutoriū nec peccet̄ (t̄ posuit familias). i. cōnētus q̄ sunt obedientes alterius voluntati (sicut oues). i. dat eis simplicitatē t̄ innocentia. Itē (sicut oues). i. in quib⁹ t̄ gregibus t̄ sub pastore qd̄ est p̄tra religiosos exēmp̄os. **E**t nota q̄ dñs d̄ adiuuare paupem de inopia: qz inopia a deo data multis modis adiuuat: videlz qz.

Inopia et **C**humiliat̄. i. tollit occasione supbie q̄ est i diuitijs. **Q** see paupertas a viij. Adimplete sunt t̄ saturati t̄ eleuauerūt cor suū. deo missa **C**Retrabit a luxuria: qz nō habet vnde suū paupertas pa. mulē mo. scat amore: econtrario diuinitie excitante ad luxuriā **Hiere.** dis valis ē v. Saturaui eos t̄ mechanati sunt.

CRetrabit a gula sicut diuinitie irritant **Lu.**xij. **A**ta habes multa bona recondita in annos plurimos: comedē t̄ bi. be epulare t̄c.

CRetrabit hominez a vindicta **Ecclesi.**xij. **P**auper lesus tacebit.

CRetrabit ab auaricia sicut diuinitie excitant auariciam. i. **T**biu. vij. **Q**ui volunt diuines fieri t̄c. **Glo.** **Q**ui diuinitas appetit cupere appetit.

CRetrabit ab ocio. **Prouer.**xvj. **A**ta laborantis laborat̄ sibi: qz compulit illū os suum.

CRetrabit a superfluis expensis sicut diuinitie faciunt eas sie ri. p̄. **A**bysmus abyssum inuocat̄: abyssus diuinitaz abyssus expensarū: qz vbi sunt multe diuinitie: sunt t̄ multi q̄ come dunt eas **Eccles.**v.

CAb omni malo reuocat sicut t̄ diuinitie sunt occasio ois mali. p̄. **P**rodiūt̄ quasi ex adipē iniqtas eoz. i. **T**biu. vij. **R**adix t̄c.

CFac̄t̄ deū sollicitū de hoie. p̄. **E**go aut̄ mēdicus sum et paup̄ dñs sollicitus est mei **Deut.**x. **D**ñs amat pegrinus t̄ dat ei victū atqz vestitū (videbunt recti). i. boni hoies t̄ deū timētes videbunt̄ p̄fectū supradictū religiōis: t̄ ex hoc (letabunt̄) boni em̄ ex hoc letant̄ t̄ mali cōfundunt̄: vñ s̄bdit̄ (t̄ ois iniqtas op̄. os suū). q.d. mali t̄iniq̄ non ha. bent̄ qd̄ dicant̄ t̄ eos supra: recto letab̄t̄ in deo. i. homo iustus q̄ se bñ regit̄ vel rex. i. platus ip̄ius religionis q̄ le. ta in deo profectu s̄bditorū: vñ aplus **Pbil.**xij. **F**ratres charissimi t̄ desideratissimi gaudiū. m. t̄ corona. m. (t̄ lau. dabunt̄ oēs q̄ iurant̄ in eo). i. q̄ se ei voto religiōis astrin. gunt̄ q̄ laudant̄ a bonis nō a malis: qz obstruc̄tū est os lo. quentū iniqua. i. **De.**ij. **S**ic est volūtas dei vt benefaciētes obmutescere faciat̄ imprudentiū hoīm ignorantiaz: vel sic (videbunt̄ recti t̄c.) recti sunt q̄ ad celestia p̄ deside. riū erigunt̄ t̄ ad terrena p̄ amoē non incurvant̄ **Canē.**i.

Recti diligūt̄ te: non tua: isti ydeant̄ clare: qz nō excecan̄.

puluere terrenorū nec stercoib⁹ birundinū: sicut **Zob.** ij. s. tp̄alibus q̄ birūdines. i. sancti pēnis v̄tūtū volates re. putant̄ stercoia **Pbil.**ij. **D**ia arbitror ut stercoia. multi aut̄ sicut talpa que nō videt nec p̄t vivere nisi in terra: s̄ facti sunt ut aq̄la q̄ habet acutū visum: vñ nūc vident so. lē tamē p̄ speculū in enigmate: in futuro aut̄ yclebit facie ad facie: t̄ de vtraq̄ visione sequit̄ leticia: vñ addit̄ (t̄ le. tabunt̄) vñ **Prouer.**xv. **L**ux oculoz letificat̄ aiam. **E**cce siastes. xj. **D**ulce lumē t̄ delectabile oculis videre solem: ideo dicebat **Zob.**v. **Q**uale gaudū mibi erit q̄ in tene. bris sedeo t̄ lumē celi nō video: sic erūt boni in leticia: sed nō sic imp̄i nō sic: qz seq̄t̄ (t̄ ois iniqtas oppila. os su. um). i. os om̄is iniqui opilabit̄. i. **Reg.** Imp̄i in tenebris cōticescent: t̄ nō dicit claudet̄: s̄ (opilabit̄) in quo notatur maior dolor **Prouer.**xx. **S**uavis est hoi panis mēdaciō. i. petri qd̄ p̄ delectationē blandit̄ t̄ resurrectionē p̄mittit: sed mentit̄ t̄ seq̄t̄ t̄ postea implebit̄ os eius calculo in quo notat̄ pena peccatorū: calculus est lapis ignitus quo si os impletū fuerit vret illud: in quo notat̄ pena acerbitas: q̄a igneus. Itē qz implebit̄ notat̄ pena vniuersalitātē. Itē qz lapis est notat̄ pena durabilitas: qz lapis q̄ implet̄ os ma. sticari nō p̄t: transglutiri nō p̄t nec expui: t̄ qz pauci sūt q̄ p̄dicta cōsiderent. i. p̄fsectū religiōrū: gaudia iustorū pena reproborū querit (q̄s sapient̄ t̄ custodier̄ hec). i. p̄di. cta. q. d. q̄s est ita sapiens vt velit custodire paupertates in religione: rectitudinē in corde visum siue lumē in rōne: le. ticiā in mente: pena reproborū in mem oratōne. q. d. pau. ci sunt tales **Deu.**xvj. **G**ens absqz consilio t̄ sine prudē. tia vtiā saperent t̄ intelligerē ac nouissima providerēt: (t̄ intelliger̄ miseric̄ias dñi) q̄s multi recipiunt t̄ pauci in. telligunt̄ miseric̄ias dicit pl̄aliter: qz multe sunt dei miseric̄ie. Et bñs **Bern.** septē assigiat̄ miseric̄ias sicut dixim⁹. s. ibi Miseric̄ias dñi in eternū cātabo: q̄s t̄ h̄. ppter eos q̄ nō au. dierit vel nō recolit̄ possim⁹ repetere. Dicit igit̄ beatus **Bern.**vij. in me inuenio dei miseric̄ias. Prima est q̄ a mul. tis peccat̄ adhuc in seculo posic̄t̄ me custodiuit̄: p̄ma in. qua inter dēs quas mibi impēdit̄: s̄ inter septē. Prima et h̄ tribus modis: occasiōis s̄btractōne: resistendi data v̄tu. te: affectionis sanitati. Secunda miseratio fuit expectatio sustinent̄ q̄ tardabat vltionē qz indulgentiam cogitabat: longanimit̄ expectas electōne p̄destinaōis sue impleri volēs: t̄ qua nos dilexit nūmā cōdaritatē. Tertia milera. tio fuit q̄ ad p̄niam me cōuerit̄ concūtēs cor meū t̄ exci. tans vt auerteret meorū vulnera peccatorū t̄ vulnera sen. tiret dolorē terrenus t̄ deducens ad portas inferi: t̄ melio. res mibi cōsolationē in spirans spem indulgēt̄ largiēdo. Quarta miseric̄ia fuit q̄ suscepit̄ misericorditer penitētē: s̄cēm̄ ex toto indulsit̄ t̄c liberaliter oēm donauit̄ inuiriā vt iā nec dānet vleiscēdo nec cōfundat̄ inproperādo: nec min⁹ diligat̄ imputando seq̄t̄ miseric̄ia. Quinta p̄ quā mi. bi cōtinendi deinceps et emēdatius viuēndi p̄stit̄ v̄tutē carnis cū p̄cupisēt̄ suis p̄ns seculū cū curiositatib⁹: su. is t̄ etiā ip̄m satbanā cū tēptatiōib⁹ suis cōterendo s̄b pe. dib⁹ meis. Sexta miseric̄ia est grā: p̄merendi bona eterna q̄ grā in tribus maxic̄ cōstat̄ i oīo p̄teritor̄ malor̄ in cō. teptu p̄ntium bonorū in desiderio futuorū. Septia mis. ricordia est spes obtinēdi: tria siqdē p̄sidero in q̄bus spes mea tota cōsistit̄ q̄ sunt charitas adoptōnis: veritas pro. missionis: potestas redditōis scio cui credidi et cert⁹ sum qz in charitate nūmī adoptauit̄ me: qz verat̄ est i promis. sōne et potens in exhibitionē: h̄ est sūniculus triplex qui difficile rumpit̄ quē nob̄ a patria nostra i hunc carcerem dimissum firmiter obsecro teneam⁹ vt ipse nos subleuet et trahat vſqz ad cōspectum magni dei h̄ sunt verba bea. **Bern.** cum quo ad illum conspectū nos p̄ducat ipse chri. stus qui est benedictus in secula seculorū amen.

3
Calculus
quid sit.

2
Mō septē
mias dei
fm̄ Bern.
sibi factas

Ps.107.

Paratum cor meum deus paratum
cor meum: cantabo et psallā in glo. ria mea.

Cparatum cor meuz **C**titulus canticum p̄. ipsi dñs.

L 2